

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Vývoj notářství a jeho významní představitelé na Českolipsku
v letech 1848 – 1938**

Karolína Truhlářová

Plzeň 2013

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra právních dějin

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Vývoj notářství a jeho významní představitelé na Českolipsku
v letech 1848 – 1938**

Zpracovala: Karolína Truhlářová

Vedoucí práce: JUDr. et Mgr. Vendulka Valentová

Studijní program: M6805 Právo a právní věda

Studijní obor: Právo

Plzeň 2013

Prohlášení

Prohlašuji tímto, že jsem tuto diplomovou práci na téma Vývoj notářství a jeho významní představitelé na Českolipsku v letech 1848 – 1938 zpracovala sama pouze s využitím pramenů v práci uvedených.

Plzeň, únor 2013

Karolína Truhlářová

Poděkování

Chtěla bych poděkovat JUDr. et Mgr. Vendulce Valentové za odborné vedení a pomoc při zpracování této práce.

Obsah

Úvod.....	6
1. Nástin dějin českého notářství do roku 1848.....	8
2. Období od roku 1850 – 1871	13
2.1 Císařský patent č. 366/1850 ř. z. – Řád notářský.....	14
2.2 Císařský patent č. 93/1855 ř.z. – Řád notářský	25
3. Období od roku 1871 – 1918	26
4. Notářství v období první ČSR.....	29
5. Činnost spolková a publikační	32
5.1 Právnícká jednota	32
5.2 Spolek notářů československých.....	33
5.3 Spolek notářů německých	33
5.4 Všehrd	33
6. Vývoj notářství na Českolipsku 1848 – 1938.....	35
6.1 Historie města Česká Lípa	35
6.2 Vývoj organizace notářských úřadů v okrese Česká Lípa	41
6.3 Historie notářských fondů českolipského okresu.....	47
6.4 Notářské okrsky	48
6.5 Správní vývoj Českolipska.....	51
6.6 Významní představitelé notářství na Českolipsku	53
Závěr.....	57
Resumé	58
Seznam použité literatury a pramenů	59
Seznam příloh	61
Přílohy	

Úvod

Když se řekne notářství, většinou každého napadne právnické povolání. Právě notářství je jedním z nejstarších právnických povolání, které je známé. Ne vždy to ale tato instituce měla lehké.

Vážený notář Václav Šediva v roce 1884 použil ve své knize o notářství tato slova: „*Starobylý ústav notářství ovšem ne vždy a všude došel stejného pochopení a málokde dospěl dosud k úplné dokonalosti. Avšak životní jeho síla jest neúmorná; přečkal věky, přetrval bouře státních převratů i hrůzy revolucí a postupuje dál krok za krokem s osvětou, takže nyní ve všech čelnějších státech jest domovem a smutně by proslul stát, v němž by notářství nemohlo zapustit kořeny.*“¹

Toto povolání vykonávali lidé, kteří měli vzdělání a už staří Židé a Egypťané využívali těchto lidí k sepisování listin. Postupem času se notářství stávalo povoláním, kterého si lidé vážili. I v Čechách se notářství postupně vyvíjelo a největšího vyvrcholení se mu dostalo za vlády Karla IV.

Později notářství začalo v Čechách upadat a dokonce hrozilo jeho zrušení.

Cílem této práce bylo nastínit vývoj notářství od roku 1848 až po nástup fašismu v roce 1938. Dále se tato diplomová práce zabývá vývojem notářství na Českolipsku a jejími významnými představiteli.

Diplomová práce je rozdělena do šesti kapitol, z nichž každá je popisována určitým časovým sledem vývoje notářství.

První kapitola popisuje vývoj notářství od počátku starověku až do poloviny devatenáctého století. Především je zaměřena na notářství v Čechách.

Druhá kapitola je věnována období notářství od roku 1850 do roku 1871, kdy byl vydán notářský řád a v této kapitole je popsán podle jednotlivých hlav.

Ve třetí kapitole je popsáno období notářství od roku 1871 do roku 1918 tedy vzniku československého státu. V tomto období to nebylo pro notářství v tehdejších Rakousku-Uhersku vůbec jednoduché, notáři neměli tehdy žádnou podporu a byli utlačováni na úkor advokacie a během čtyřiceti let až do roku 1910 nedošlo k žádným úpravám notářského řádu.

---

¹ d. c. ŠEDIVA, Václav. *Notářství dle práva rakouského, se stručnými dějinami notářství vůbec*. Turnov: Sluka a Jiránek, 1884. Str. 3

Čtvrtá kapitola se věnuje notářství v nově založeném československém státu, který trval dvacet let, a v tomto čase se notářství snažilo o lepší právní předpisy.

Pátá kapitola je rozdělena do několika podkapitol, které popisují spolky notářské, jejich činnost, významnou úlohu spolku Všehrd, který vydával stejnojmenný časopis pro notáře.

Šestá kapitola je věnována vývoji notářství na Českolipsku, kde v období 1848 až do roku 1938 působili převážně notáři německé národnosti, kteří se zasloužili o rozvoj notářství v tomto kraji a angažovali se ve společenském a politickém životě.

1. Nástin dějin českého notářství do roku 1848

Vývojem řemesel a obchodování bylo nutné zároveň uzavírání různých smluv. Lidé většinou neuměli psát, a tak vše probíhalo pouze slovně se svědky. To však nebylo spolehlivé a začalo se se sepisováním smluv. Psát uměla pouze velmi malá část společnosti. Ve starověkém Řecku tzv. písaři sepisovali smlouvy a registrovali je do veřejných rejstříků. Tito písaři (úředníci) byli nazýváni mnémones, později agoranomoi.

Počátky notářské instituce lze také nalézt již ve starém Římě, kde se rodí zvláštní druh písaře nazývaný „tabellio“. Tento písař měl za úkol sepisovat různé listiny pro osoby a to většinou listiny, týkající se právních úkonů.²

Nad „tabelliony“ vykonával dozor městský prefekt, který jim mohl pro porušení předpisů, funkci odebrat. Císař Justinian upravil svou novelou práva a povinnosti tabellionů.³

V době říše římské byli notáři pouze odborníci nikoliv veřejní úředníci. Teprve v několika následujících stoletích měla funkce notáře veřejný charakter.⁴

Dalším významným obdobím pro vývoj dějin bylo studium římského práva na italských univerzitách. Hlavně tedy při univerzitách působící glosátoři a postglosátoři.⁵

Notáři se začali sdružovat do tzv. kolegií. Kolegia měla důležitou roli, vykonávala například disciplinární pravomoc nad notáři, zkoušky jejich znalostí nebo například zadávala podmínky pro úschovu, náležitosti a formu notářské listiny.⁶

---

² SCHELLEOVÁ, Ilona. *Notářství*. Zlín: ŽIVA, v. o. s., 1994. Str. 3

³ BRÁZDA, Jiří. – BÉBR, Richard – ŠIMEK, Pavel. *Notářství jeho vývoj, organizace a pravomoc*. Praha: Academia, 1976. Str. 10

⁴ Tamtéž. Str. 11

⁵ JINDŘICH, Miloslav. *Notářství v českých zemích do roku 1949. Ad Notam. Jubilejní číslo k 10. výročí obnovy notářství v ČR.*, 2003. Str. 4

⁶ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Notářství*. Zlín: ŽIVA, v. o. s., 1994. Str. 5

Díky zahraničním vlivům se v zemi České koruny před samotnou notářskou institucí začali objevovat soudní písaři, kteří měli za úkol zapisovat průběh soudního jednání, provádět zápisy z jednání a zápisy do zemských desek. Pro tuto funkci musel písař prokázat i určitou znalost práva. „*Tito písaři používali i označení noratius terrae, protonotarius vicenotarius, i když se jejich činnost od pravé podstaty notářství zásadně lišila, poněvadž byla spjata se soudním řízením a nikoliv se zřizováním právních listin k soukromým účelům.*“⁷

V českých zemích se zárodky notářské instituce začaly objevovat ve 12. a 13. století v rámci recepce římského práva a styků s Itálií. Už za vlády Václava II. začal růst počet veřejných notářů. Václav II. také provedl jako první i právní úpravu notářství. Touto úpravou se snažil omezit počty notářů a vyžadoval zkoušku odborné způsobilosti a také přísahu.⁸

Za prvního veřejného notáře v českých zemích je považován právník italského původu Henricus de Isernia (Jindřich z Isernie), který přišel roku 1270 z Neapole do Prahy. Působil v kanceláři Přemysla Otakara II. Ve své rozsáhlé činnosti, byl Henricus de Isernia i významným spisovatelem. Napsal například sbírky formulářů „*Instrumenta Henrici Italici*“ nebo „*Formae privilegiorum Henrici Italici*“. Dále také založil notářskou školu na Vyšehradě, kde sám vyučoval.⁹

Je nutné se zmínit o významném právníkovi jménem Velislav, který se zasloužil o povznesení veřejného notářství. Sestavil sbírku formulářů a různých písemností nezbytných pro výkon notářství.¹⁰

Veřejní notáři byli jmenováni králem, papežem nebo je mohl jmenovat ten, který měl toto právo. Notáři byli jmenováni jako *autoritate apostolica, imperiali* (*regia*) nebo obojí. Notář, kterého jmenoval král, mohl pracovat pouze na území, které patřilo pod krále. Naopak notář jmenovaný papežem mohl pracovat na celém

---

⁷ d. c. SCHELLEOVÁ, Ilona. *Organizace notářství, soudnictví a advokacie*. Praha: Linde Praha a. s., 1997. Str. 250

⁸ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Notářství*. Zlín: ŽIVA, v. o. s., 1994. Str. 5

⁹ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Organizace notářství, soudnictví a advokacie*. Praha: Linde Praha a. s., 1997. Str. 250

¹⁰ BRÁZDA, Jiří – BÉBR, Richard – ŠIMEK, Pavel. *Notářství jeho vývoj, organizace a pravomoc*. Praha: Academia, 1976. Str. 45

území, ovládané katolickou církví. Počet notářů neustále vzrůstal, ale úroveň klesala, a proto, jak bylo výše uvedeno, král Václav II. roku 1294 provedl úpravu notářství. K zásadní úpravě však došlo v roce 1355 císařem Karlem IV., který nechal sepsat „*Maiestas Carolina*“ (zákoník zemského práva), ten ale nebyl schválen. I přesto, byl zákoník používán jako právní kniha a učební pomůcka. Bylo zde například stanoveno, že notářem může být pouze ten, kdo obstojí při zkoušce znalosti a poté dostane královské zmocnění. Notáři, kteří při zkoušce uspěli a dostali královské zmocnění, především zhotovovali listiny, sepisovali protokol o jednání probíhající před notářem, přičemž u jednání museli být přítomni dva svědci. Roku 1358 udělil Karel IV. pražskému arcibiskupovi Arnoštu z Pardubic právo, jmenovat notáře pro České země. Ten však nepovolil notářské povolání vysokým církevním hodnostářům.¹¹

Právo jmenování získali i nástupci Arnošta z Pardubic. Právo jmenovat notáře bylo uděleno i falckrabím. Jmenování do funkce doprovázela také přísaha, která mnohokrát měnila svůj text. Součástí přísahy bylo i vyjmenování povinností notářů. Uvedení notáře do úřadu se skládalo ze symbolického předání kalamáře a pera, případně pergamenu. Notářské funkce v této době se vyznačovaly i tím, že notáři plnili i jiné věci, jako například písařské funkce v univerzitních nebo městských kancelářích apod. V době Karla IV., docházelo k jakémusi vyvrcholení notářského vývoje v zemích českých a toto trvalo až do začátku husitských válek. Písařům, kteří se stali později notáři, pomáhaly v jejich práci různé formuláře a vzorce např. právní formulář Domažlického písaře.¹²

Působnost notářů měla široké uplatnění a to jak v otázkách majetkových, tak i nemajetkových. Například otázky týkající se prodeje nemovitostí, určení poručníků, potvrzení o zkoušce atd. Nejdůležitější částí notářské působnosti bylo v této době zhotovování listin nadaných veřejnou vírou. Z jednání notář sepisoval protokol a posléze notářskou listinu. Notářská listina byla zhotovena na listu pergamenu, popřípadě na očíslovaných listech spojených dohromady. Listiny musely splňovat určité náležitosti a to například označení datem, popř. i místem jednání, dále musel

---

¹¹ BRÁZDA, Jiří – BÉBR, Richard – ŠIMEK, Pavel. *Notářství jeho vývoj, organizace a pravomoc*.

Praha: Academia, 1976. Str. 45

¹² Tamtéž. Str. 45

být na listině obsah jednání, jména svědků, jméno a podpis notáře. Notář byl povinen vyhotovovat a vést tzv. registra. Ty po jeho smrti přebíral jeho nástupce. Úprava, kterou zavedl Karel IV., platila až do zavedení říšského notářského řádu Ferdinandem I. z roku 1512.¹³

V dalších letech docházelo k úpadku notářství a nezlepšil ho ani nový notářský řád. V 16. století byla tak neutěšená situace, na kterou bylo nutné reagovat.¹⁴

Do 18. století se však žádné změny nekonaly. Rozhodl o tom až Karel VI. v roce 1725 tak, že v úřadu bude ponechán pouze takový notář, který bude přezkoušen a shledán způsobilým pro výkon své funkce. Další podmínkou bylo, že úřad nesmí vykonávat nikdo bez souhlasu císaře. Rakouští notáři prováděli stejnou činnost, jako notáři v ostatních zemích tzn. sepisovali smlouvy, listiny.¹⁵

Panuje názor, že do 1. poloviny 17. století převládala v notářských činnostech latina a později se teprve uplatňovala němčina. Starší literatura poukazuje na notáře Františka Ferdinanda de Serponte, kterému se podařilo vydat v Praze terminologický heslář s právními pojmy obsaženými v obou zemských zřízeních.¹⁶

„ Obsah několika regulativů, jimiž se usměrňuje činnost notářů v starším období absolutismu, přináší zásahy jen sekundárního významu: notář nesměl zhotovovat instrument ve vlastní záležitosti, nesměl užívat nezvyklé zkratky, zakazovalo se pořizovat instrumenty v noci, apod. situaci instituce žijící ze starých právních zásad, forem a slovních zásob nejlépe ilustruje skutečnost, že v Starém Městě pražském působil roku 1770 jediný veřejný notář sídlící na Staroměstském náměstí. “¹⁷

---

¹³ BRÁZDA, Jiří – BÉBR, Richard – ŠIMEK, Pavel. *Notářství jeho vývoj, organizace a pravomoc*. Praha: Academia, 1976. Str. 45 - 47

¹⁴ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Notářství*. Zlín: ŽIVA, v. o. s., 1994. Str. 7

¹⁵ Tamtéž. Str. 7

¹⁶ SKŘEJPEK, Michal a kol.: *Právníkový stav a právníkové profese v minulosti*. Praha: Havlíček Brain Team, 2007. Str. 154

¹⁷ d.c. KINDL, Vladimír in SKŘEJPEK, Michal a kol.: *Právníkový stav a právníkové profese v minulosti*. Praha: Havlíček Brain Team, 2007. Str. 155

Za vlády Josefa II. došlo k dalším reformám. Obecní soudní řád z roku 1781 určil, že veřejnou listinou je jen notářský směnečný protest. Ostatní listiny veřejné nejsou. Později došlo k dalším změnám, a to za vlády Františka II., který ustanovení opravil ve prospěch i ostatních řádných notářských listin. Patent z roku 1782 povoloval notářům zastupovat klienty u obchodních a směnečných soudů. Změny se zdály být poněkud neúčinné, a proto proběhly některé další jako například dekret z roku 1788 upravující zřizování veřejných notářů. Dále dekret z roku 1804, upravující, že notář smí vykonávat své oprávnění jen v té zemi, ve které byl přijat jako notář. Dekret z roku 1821 určoval, že jen směnečné protesty jsou listinou notářské činnosti.¹⁸

V roce 1824 bylo notářům zakázáno zastupovat klienty v obchodních a směnečných soudech, pokud nebyli i advokáty. Roku 1848 vzniklo ministerstvo spravedlnosti, které převzalo nad notářstvím dozor.¹⁹

Všem notářům byly vydány nové diplomy, které měly nové formulace. Týkalo se to omezení veřejnosti listin a byla vyznačena místní příslušnost. Dále notáři nesměli skládat přísahu dříve, dokud nezaplatili taxu a nepředložili notářský znak.²⁰

Revoluční období v letech 1848 – 1849 znamenalo v habsburské monarchii velkou změnu jak v otázkách občanských práv, politice, tak v notářství. Především byl kladen požadavek na zavedení ústavy a tím kodifikovat vztah jak ke státu, tak k panovníkovi, dále práva a povinnosti občanů. Šlo o vytvoření nového systému, který by nahradil nerovnoprávné vztahy stavovského zřízení a otevřel cestu k občanské společnosti. Mezi hlavní požadavky byly začleněny úplná rovnoprávnost české národnosti s německou ve školách, úřadech, soudnictví.²¹

---

¹⁸ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Notářství*. Zlín: ŽIVA, v. o. s., 1994. Str. 8

¹⁹ BRÁZDA, Jiří – BÉBR, Richard – ŠIMEK, Pavel. *Notářství jeho vývoj, organizace a pravomoc*. Praha: Academia. 1976. Str. 42

²⁰ Tamtéž. Str. 42

²¹ VOŠAHLÍKOVÁ, Pavla. *Formování české občanské společnosti ve druhé polovině 19. století a na počátku 20. století*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1993. Str. 9

2. Období od roku 1850 – 1871

Vláda díky absolutistickému systému vytvářela značné množství právních předpisů, a proto zdůrazňovala obnovu právnických studií v Praze. Právníci se od poloviny 18. století angažovali ve velké míře v politice ať už jako poslanci nebo ministři. Jedním z významných poslanců byl notář Al. Pr. Trojan, působící ve Vídni a Kroměříži.²²

„Celkový podíl právníků na složení česky hlasující sněmovní reprezentace dosáhl v Čechách maximálně 33% v roce 1878, na Moravě dokonce 41%. Z právníků to byli hlavně advokáti a z části i notáři, kteří se v druhé polovině 19. století zasloužili o postupné vytváření tzv. občanské společnosti, i když souběžně se polarizující na část českou a německou.“²³

V tomto období ještě nebylo notářství v dobrém postavení. Práce notářů byla omezena pouze na směnečné protesty. Za různé právní listiny vydělávali advokáti, patrimoniální úřady a různí pokoutníci.²⁴

Odborníci z řad právníků byli přesvědčeni, že např. sepisování smluv a jiných listin by nemělo být činností soudců. Toto podporoval tehdejší ministr spravedlnosti Dr. Antonín rytíř Schmerling návrhem ze dne 30. dubna 1850. Navrhoval zřízení státního notářského ústavu. Císař nařídil, aby mu byl předložen návrh příslušného zákona. Nový notářský řád schválil a dne 29. září 1850 vešel nový notářský řád v platnost.²⁵

Císařský patent ze dne 29. září 1850 č. 366 ř.z. byl zaveden pro Čechy, Moravu, Slezsko, Horní a Dolní Rakousy, Solnohrady, Štýrsko, Korutany, Kraňsko, Gorici a Gradišku, Istrii, dále město Terst a Tyroly s Vorarlberskem. Vzorem pro

---

²² SKŘEJPEK, Michal a kol.: *Právníkový stav a právníkové profese v minulosti*. Praha: Havlíček Brain Team, 2007. Str. 158

²³ d. c. KINDL, Vladimír in SKŘEJPEK, Michal a kol.: *Právníkový stav a právníkové profese v minulosti*. Praha: Havlíček Brain Team, 2007. Str. 158

²⁴ ŠEDIVA, Václav. *Notářství dle práva rakouského, se stručnými dějinami notářství vůbec*. Turnov: Sluka a Jiránek, 1884. Str. 52

²⁵ Tamtéž. Str. 53

nový notářský řád se stal francouzský řád. Nově vzniklý notářský řád se stal právním základem pro Rakousko. Nebyl ale zdařilý.²⁶

Patrimoniální úředníci se stali úředníky soudními, a tak přišli o přivýdělek notářský. Sám notářský řád také nevzbuzoval důvěru.

V § 3 bylo upraveno, že ke vkladu do veřejných knih je zapotřebí notářských spisů nebo úředně vydaných dokladů. Dále v § 4 byly zakotveny další úkony, které musely mít notářský spis. V článku II. uvozovacího zákona, který byl v notářském řádu, platilo, že různé činnosti notářů jsou odloženy, než budou přijata nařízení pro jednotlivé korunní země a bude dostatek notářů.²⁷

V notářském řádu z roku 1850 bylo popsáno, jaká práva a povinnosti notář má a kdy může notářské oprávnění zaniknout. Notář svůj úřad mohl vykonávat až po složení přísahy.²⁸

2.1 Císařský patent č. 366/1850 ř. z. – Řád notářský

Hlava první

Notáři byli zřízeni k tomu, aby ověřovali a sepisovali spisy, které mají veřejný účinek. Notářské spisy nebo autentické vyhotovení bylo důležité, aby mohla být listina vložena do veřejných knih. Spis notářský byl nutný při svatebních, kupních, směnných, půjčovacích smlouvách nebo při dlužních úpisech mezi manžely, při smlouvách písemných u osob, které byly slepé, hluché, němé nebo neuměly číst a psát.²⁹

Hlava druhá

K tomu, aby notář mohl zastávat notářské místo, musel splňovat určité podmínky.

---

²⁶ ŠEDIVA, Václav. *Notářství dle práva rakouského, se stručnými dějinami notářství vůbec*. Turnov: Sluka a Jiránek, 1884. Str. 53

²⁷ Tamtéž. Str. 54

²⁸ MALÝ, Karel a kol. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 3. přeprac. vyd. Praha: Léges, 2010. Str. 223

²⁹ SCHELLEOVÁ, Ilona - SCHELLE, Karel. *Právní úprava notářství: historie a současnost*. 1. vyd. Brno: PF MU v Brně, 1995. Str. 6

Musel mít rakouské říšské občanství, být způsobilý a fyzicky zletilý, bezúhonný, znát jazyky používané v okrese, kde měl působit, nutné byly také zkoušky advokátní nebo soudcovské. Pokud notář prováděl veřejné služby placené, bylo nutné mít povolení prezidenta vrchního zemského soudu.³⁰

Hlava třetí

Kolik notářských míst bude obsazeno v jednotlivých korunních zemích, záviselo na tom, kolik jich bylo zapotřebí. Ke každému notářství byl přidělen notářský okres a ten zahrnoval alespoň jeden okresní soud. Notář jmenovaný pro určitý okres měl určené sídlo, kde se zdržoval.

Notáře jmenoval ministr práv.³¹

Hlava čtvrtá

Notář, který byl jmenovaný, ale ještě nebyl připuštěn k přísaze, musel složit zákonnou jistotu. Ta se lišila od místa výkonu notářství. Hlavní město vyžadovalo 8000 zlatých, města, která měla více jak 30 000 obyvatel 5000 zlatých, města, kde sídlil krajský soud činila částka 2000 zlatých, v ostatních místech byla částka 1000 zlatých.

Jistota se skládala v hotovosti nebo v císařských státních dlužních úpisech. Tuto jistotu zkontrolovala notářská komora nebo státní zastupitelstvo, pokud vše bylo v pořádku, byl zhotoven ustavovací dekret. Jistota sloužila k náhradám, které se vyžadovaly od notáře z důsledku jeho úřadu. Pokud notář zemřel nebo byl odvolán, jistota byla vydána jeho dědicům.³²

Hlava pátá

Po přijetí jistoty a jejím přezkoumání složil notář před notářskou komorou přísahu, poté byl sepsán protokol, který se uložil do notářského archívu. Notář obdržel úřední pečeť vyrobenou na jeho náklady. Na každé pečetě musel být zobrazen říšský orel, notářská vlastnost, jméno a příjmení notáře, místo, kde bude úřad vykonávat.

---

³⁰ SCHELLEOVÁ, Ilona - SCHELLE, Karel. *Právní úprava notářství: historie a současnost*. 1. vyd. Brno: PF MU v Brně, 1995. Str. 7

³¹ Tamtéž. Str. 7

³² Tamtéž. Str. 8

Notář byl uveden na seznam notářů, kde otiskl svou pečeť. Poté mu byl prezidentem vrchního soudu vydán zřizovací dekret. Notářská komora oznámila soudům a státnímu zastupitelství jmenování nového notáře v jeho notářském okrese.³³

Hlava šestá

Jestliže chtěl notář vykonávat svůj úřad, musel splnit požadované podmínky, tzn. složit přísahu, jistotu, přijmout úřední pečeť, zapsat se a dostat zřizovací dekret.

Pokud byl přeložen a bylo by to nutné, složil vyšší jistotu a po odevzdání staré pečeti by dostal novou. V případě nesplnění těchto podmínek, mohl být odvolán. Notář do tří měsíců po jmenování musel otevřít kancelář, pokud takto neučinil, bylo to považováno za akt vzdání se výkonu svého povolání.

Výkon notářského práva zanikl v případě:

- ministr práv přijal notářovo odřeknutí místa
- pokud notář přijal úřad, který se neslučoval s notářstvím
- notář ztratil rakouské říšské občanství
- notář nesložil novou jistotu do určité doby nebo starou nezvýšil
- pokud byl dán do opatrovnictví nebo do konkurzu
- jestliže byl obviněn ze zločinu, přečinu ze zjištěnosti, urážení dobrých mravů nebo byl odsouzen minimálně k šesti měsícům odnětí svobody

Zrušení notářského práva oznámil prezident vrchního zemského soudu ministři práv a notářská komora to vyhlásila.³⁴

Hlava sedmá

Notář mohl svůj úřad vykonávat pouze ve svém notářském okrese. Spis, který napsal, byl mimo jeho okres neplatný a mohl být potrestán pořádkovým trestem nebo disciplinárním.

Notář nesměl napsat spis ani provádět jednání, pokud se to týkalo jeho, manželky nebo příbuzného ve čtvrtém kolenu a dalších osob s ním příbuzných. V tom případě by byl spis neplatný a notář by byl potrestán pořádkovým nebo

---

³³ SCHELLEOVÁ, Ilona - SCHELLE, Karel. *Právní úprava notářství: historie a současnost*. 1. vyd. Brno: PF MU v Brně, 1995. Str. 9

³⁴ Tamtéž. Str. 10

disciplinárním trestem. Jestliže by notář z nějakého výše uvedeného důvodu nemohl úřad vykonávat, mohl za něho úřadovat notář ze sousedního okresu. Vše se muselo vyznačit ve spisu. Prezident zemského soudu nařídil delegaci.

Notář nesměl úřední jednání odmítnout. Pokud toto učinil, pak pouze z důvodů uvedených v zákoně. Jednalo se o požadované jednání, které bylo trestné, o nezpůsobilost osoby vyžadující jednání. Osoba vyžadující jednání mohla žádat potvrzení o odepření napsat notářský spis. Notářská komora toto prověřila a mohla nařídít provést jednání.³⁵

Hlava osmá

obecná ustanovení – Notář měl povinnost všechna jednání sám řídit a ve spisu označit, že vše psal sám nebo jmenovat osobu, která to udělala. Vždy musel notář ve spisu napsat, že u všech stran zúčastňujících se jednání jde o skutečnou vůli. Pokud se notář dopustil z jakéhokoliv důvodu chyby, byl potrestán pořádkovým či disciplinárním trestem nebo také odvoláním z úřadu. K sepisování spisu musel notář pozvat dva svědky, u kterých bylo nutno, aby splňovali určité podmínky. Např. to museli být zletilí muži s rakouským občanstvím, nesměli být v jakémkoliv svazku s notářem, který je musel osobně znát. Dále bylo nutné, aby osoby rozuměly jazyku, ve kterém byl spis sepsán. Alespoň jeden ze svědků musel umět číst a psát. Jestliže nebyla splněna jen jedna podmínka, spis nebyl platný.³⁶

Každá listina sepsaná notářem musel obsahovat:

- slovy datum sepsání
- místo sepsání
- celé jméno notáře
- jméno, příjmení, bydliště stran, kterých se spis týká a svědků
- notářovo potvrzení, že zná svědky a strany
- obsah jednání
- potvrzení, že strany byly seznámeny s obsahem a souhlasí s ním
- číslo jednací, jméno císaře
- místnost, kde byl spis sepsán (číslo domu)
- počet originálních vyhotovení

---

³⁵ SCHELLEOVÁ, Ilona - SCHELLE, Karel. *Právní úprava notářství: historie a současnost*. 1. vyd. Brno: PF MU v Brně, 1995. Str. 10

³⁶ Tamtéž. Str. 12

- podpis stran, svědků, notáře a otisk pečete³⁷

Ať už byl klient hluchý, němý nebo slepý, musel být přítomen po celou dobu jednání svědek, u němeho a hluchoněmeho klienta byla přítomna osoba, která ovládala znakovou řeč. Jestliže hluchý nebo hluchoněmý uměl číst a psát, svým vlastnoručním podpisem potvrdil, že vše řádně četl a všemu rozumí.

V notářských spisech se nesmělo škrtnat, přepisovat, vpisovat ani doplňovat. Pokud se muselo slovo přeškrtnout, muselo být čitelné a na okraji strany zaznamenáno, kolik slov bylo přeškrtnuto. Slovo, které nezůstalo čitelné, bylo příčinou neplatnosti celého spisu. Přílohy notářských spisů, především plné moci, bylo nutné podepsat notářem a svědky, opatřit číslem jednacího spisu a připojit nebo přišít. Notářské spisy, které měly více archů byly sešity dohromady a označeny notářskou pečeti. Každá strana musela být podepsána jak notářem, tak svědky. Po ukončení a podepsání spisu se nic nesmělo přidávat, pokud se tak stalo, spis se stal neplatným.³⁸

Zvláštní předpisy platily pro poslední pořízení, které se řídilo jak notářským řádem, tak občanským zákoníkem. Jednání musel být přítomen jednak notář, tak i dva svědci. Další možností osoby, která sepsala poslední pořízení, bylo prohlásit před svědky, že listina, kterou odevzdává, je jeho poslední vůle, že ji četl a vlastnoručně podepsal. Listina s posledním pořízením musela být otevřená, notář a svědkové potvrdili, že se jedná o ten samý dokument, a to i tehdy, že pořizovatel poslední vůle ho chtěl uchovat v tajnosti a nečíst nahlas. Pokud osoba svou poslední vůli chtěla zapečetit, notář za přítomnosti svědků toto udělal a obálku řádně označil.³⁹

Vydávání autentických vyhotovení – „*Pokud notář spisy své sám uschovává, má jenom on právo, dávat z nich autentická čili hodnověrná vyhotovení. Pokud má místa výjimka z toho v případě protahování nebo substituce, jest ustanoveno v §§ 72. a 141. Vydá-li v případech takových autentické vyhotovení jiný notář, musí v něm*

---

³⁷ Tamtéž. Str.12

³⁸ SCHELLEOVÁ, Ilona - SCHELLE, Karel. *Právní úprava notářství: historie a současnost*. 1. vyd. Brno: PF MU v Brně, 1995. Str. 14

³⁹ Tamtéž. Str. 14

nařízení, kteréž obdržel, výslovně přivésti. Byli-li ku napsání notářského přivzati dva notářové, má jenom první (§40.) právo dávatí autentická vyhotovení.“⁴⁰

Autentická vyhotovení vydával notář pouze těm osobám, které byly v listině jmenovány. Pokud vyhotovení vyžadovala jiná osoba, bylo nutné, aby s tím souhlasili všichni účastníci a notář pak musel sepsat zvláštní spis. Autentické vyhotovení muselo souhlasit s prvopisem, být čitelné, neopravované a nesmělo se v něm škrtat. Jestliže prvopis obsahoval přílohy, vydávaly se s autentickým vyhotovením. Notář musel vždy autentické vyhotovení ověřit a potvrdit, že se shoduje s prvopisem. Dále musel potvrdit, zda ho psal sám nebo jiná osoba, komu bylo vydáno, datum, podpis a pečeť.⁴¹

Hlava devátá

Notářská potvrzování byla dělena na potvrzení o legalizování, o vidimaci, potvrzování dat, o potvrzení překladu a o tzv. vysvědčeních živobytosti.

Legalizací notář potvrzoval, že podpis na listině je pravý a vše bylo sepsáno za jeho přítomnosti. Osoba se podepsala v přítomnosti notáře a dvou svědků. Bylo nutné, aby osobu znal notář a jeden svědek. Pokud ji notář neznal, museli ji znát oba svědci. Legalizace se zapsala na listinu, opatřila datem, podpisem a pečetí notáře. Poté byla zapsána do repertoria, kam se podepsali svědci a strany.

Vidimace bylo potvrzení, že přepis listiny je identický a notář svým podpisem a pečetí vše potvrdil. Důležité bylo vyznačení, zda je listina prvopis nebo přepis.

Potvrzením data se rozumělo, že notář listinu, kterou nesepisoval, označil rokem, měsícem, dnem a hodinou, kdy mu byla ukázána. Poté zapsal osobu, která listinu přinesla a dva přítomné svědky. Listině přidělil pořadové číslo, zapsal do rejstříku, podepsal a označil pečetí.

Potvrzovat překlady mohl pouze ten notář, který byl způsobilý sepisovat spisy v cizím jazyce. Potvrzení podepsal a označil svou pečetí.

Notář měl právo vydat osvědčení o tom, zda je konkrétní osoba naživu. Tuto osobu musel znát nebo dotyčného museli znát dva svědkové. Osoba se musela k notáři dostavit i se svědky. V osvědčení se výslovně poznamenalo, že osoba se

---

⁴⁰ d.c. SCHELLEOVÁ, I. - SCHELLE, K. *Právní úprava notářství: historie a současnost*. 1. vyd. Brno: PF MU v Brně, 1995. Str. 15

⁴¹ Tamtéž. Str. 15

dostavila k notáři. Celé osvědčení potvrdil notář podpisem, pečeti a zapsal do repertoria stejným způsobem jako legalizaci.

Pokud notář jakékoliv osvědčení nepravdivě nebo z nedbalosti vystavil, byl potrestán pořádečným nebo disciplinárním trestem.⁴²

Hlava desátá

Notáři mohli přijímat listiny a poslední vůle, které jim byly svěřeny. Jestliže notář přijal poslední vůli v zapečetěné obálce, neměla platnost notářské listiny. Notář vystavil spis o svěření a svěřitel obdržel autentické vyhotovení, ověřený přepis nebo potvrzení o obdržení. Listina, která byla notáři pouze svěřena a nepřečtena, mohla být v jakémkoliv jazyce. Svěřitel si mohl listinu u notáře vyzvednout v přítomnosti dvou svědků, byl sepsán vydávací spis a potvrzen spis původní.⁴³

Hlava jedenáctá

Notář musel jednak uschovávat svoje spisy, také ty, které mu byly svěřeny od svěřitelů a od notářské komory. Vše vždy označil jednacím číslem a uschoval. Jestliže spis napsali dva notáři, první notář uschoval prvopis, druhý uschoval autentické vyhotovení opatřené podpisy a pečeti obou notářů. Notář musel dovolit stranám, jejich nástupcům, zákonným zástupcům a osobám, které měly plnou moc, aby mohly nahlížet do spisů u něho uschovaných. Notář měl též povinnost mlčenlivosti a uschovávání spisů v tajnosti. Pokud osoba, která sepsala u notáře poslední vůli, byla ještě naživu, nesměl notář žádnou její listinu nikomu vydat. Notář vždy, když vydával jakýkoliv přepis, musel na prvopisu označit osobu, které byl přepis vydán a datum. Při výtahu z přepisu se musely dodržet stejné podmínky.

Notář nesměl nikomu vydat prvopis nebo spis, s výjimkou soudního nařízení a disciplinárního nařízení notářské komory. Pokud k nařízení došlo, musel zhotovit autentický prvopis a poté on, soud nebo notářská komora potvrdily podpisem a pečeti, že je stejný jako prvopis. Toto vyhotovení bylo uloženo až do jeho vrácení. Pokud soud použil prvopis, vždy ho musel vrátit notáři. Každý notář měl nařízeno, že musí vést chronologický seznam s čísly po sobě jdoucími, kam se spisy zapisovaly tzv. repertorium.

---

⁴² Tamtéž. Str. 17

⁴³ Tamtéž. Str. 17

Repertorium mělo šest částí. Do první se zapisovalo jednací číslo, které bylo vedené po celý čas notářova úřadu, ve druhé části se zaznamenával datum spisu, ve třetí části se zapisovalo jméno a příjmení, stav a bydliště stran, do čtvrté části byl zapsán obsah jednání, pátá část obsahovala o co jde ve smlouvě, popřípadě udání hodnoty, poslední šestá část byla vyhrazena např. pro podpisy při legalizaci.

Toto repertorium každému notáři na jeho náklady opatřil notářský archív. Notář kromě repertoria vedl také abecední seznamy se jmény osob, kterých se spisy týkaly, zvláštní seznam osob, které měly u notáře poslední vůli, seznam osob, které byly v opatrovnictví nebo poručnictví v okrese, kde tento notář působil. Notář musel svou pečeť bezpečně uschovávat. Pokud došlo ke ztrátě, ihned informoval notářskou komoru, která mu dala zhotovit na jeho náklady novou, ta se však musela od té předchozí lišit. Jestliže se původní pečeť našla, notář už ji nesměl používat a musel ji odevzdat archivu. Po přeložení notáře na jiné místo se původní pečeť taktéž odevzdala a byla vyrobena nová.⁴⁴

Hlava dvanáctá

Notáři měli platy dle tarifu, a pokud notář převýšil částku vyšší, než byl tarif, byl pokutován dvojnásobkem, který činil rozdíl mezi tarifem a naúčtovanou částkou. Každý kdo požadoval po notáři sepsání nebo objednání spisu, podílel se na jeho platu. Plat mohl notář žádat po sepsání spisu nebo tehdy, kdy spis nebyl dokončen bez viny notáře. Autentická vyhotovení, ověřování spisů a osvědčení notář vydal teprve po zaplacení. Jakákoliv stížnost stran na platbu notáři se projednávala u notářské komory. V případě, že se vyskytla ve spisu chyba vinou notáře a tím se stal spis neplatný, mohla strana žádat zpět platbu.⁴⁵

Hlava třináctá

U každého vrchního zemského soudu byl založen notářský archív, kam se přijímaly a uschovávaly spisy a pečete notářů, kteří už nevykonávali funkci nebo zemřeli. Notářský archív vedl ředitel nebo adjunkt, který ředitele zastupoval v případě překážky. Prezident vrchního zemského soudu mohl také vedením pověřit náměstka. Kancelářské práce vykonával tajemník. Do všech funkcí byly tyto osoby jmenovány ministrem práv. V archívech také byli zaměstnání nižší úředníci a

---

⁴⁴ Tamtéž. Str. 20

⁴⁵ Tamtéž. Str. 20

služebníci. Funkci ředitele a adjunkta většinou vykonávali zasloužilí notáři. Ty navrhovalo kolegium notářů. Z vybraných tří osob, jednu navrhl prezident vrchního zemského soudu a doporučil ministrovi práv.⁴⁶

Hlava čtrnáctá

V místě notářského archívu byla zřízena notářská komora, kde byly vedeni všichni notáři jednotlivých okresů. Ředitel notářského archívu vykonával současně funkci předsedy notářské komory a tajemník archívu funkci tajemníka komory. Notářská komora se skládala z předsedy a minimálně čtyř členů, nejvíce z osmi. Minimálně polovina členů komory museli být notáři z místa, kde sídlila notářská komora. Funkci vykonávali tři roky bezplatně. Notářské komory navrhovaly počet notářských míst v okrese, jejich rozdělení, přemístění notářských sídel a tarify pro notáře. Komora se scházela jednou měsíčně v určitý den, pokud bylo potřeba i v jiné dny. Každá notářská komora vedla seznam, kam se zapisovali nově jmenovaní notáři, den, kdy nastoupili do úřadu, den, kdy skončili a také jejich případná pochybení. Do seznamu se zapisovaly záznamy o notářských koncipientech, a to den, kdy nastoupili na praxi a kdy složili zkoušku. Pokud byl notářský spis soudem prohlášen za neplatný, musela se tato informace ke spisu zapsat. O tomto prohlášení bylo nutno informovat notářskou komoru. Notář byl povinen v případě odjezdu na déle než tři dny informovat notářskou komoru, která mu dala povolení maximálně na čtyři týdny. Na delší čas vydával povolení prezident vrchního zemského soudu. Notářská komora se také musela postarat o zástupce pro notáře, který onemocněl nebo nemohl vykonávat úřad z jiných důvodů.⁴⁷

Hlava patnáctá

Prezidenti vrchních zemských soudů vedli vrchní notářství ve spolupráci s vrchními státními zástupci. Vrchní vedení se vztahovalo i na archívy a notářské komory. Prezident vrchního zemského soudu zodpovídal za to, že se pravidelně kontrolovaly kanceláře notářských komor a archívy.⁴⁸

---

⁴⁶ Tamtéž. Str. 21

⁴⁷ Tamtéž. Str. 23

⁴⁸ Tamtéž. Str. 25

Hlava šestnáctá

Notář byl za porušení svých úředních povinností potrestán. Tresty byly udělovány jednak pořádkové nebo disciplinární.

Pořádkové tresty se týkaly napomenutí, domluvy, což byla důtka za služební přečin s pohružkou disciplinárního řízení a pokuty až do výše 100 zlatých.

Tyto tresty mohla navrhnout jak notářská komora, tak prezident vrchního zemského soudu.

Disciplinární tresty byly tvrdší, týkaly se pokut do výše 500 zlatých, dále pak suspenze, což bylo odvolání notáře z úřadu, maximálně na tři měsíce. Nejtvrdším trestem ale bylo úplné odvolání. Pokuty byly ukládány v případech, kdy notář nebyl zproštěn na dobu určitou nebo úplně sesazen z úřadu. Notář, který byl už třikrát pokutován a pokuta mu byla uložena před méně jak rokem, mohl být zproštěn úřadu na určitou dobu. Odsazení neboli zproštění na čas bylo použito u notáře, který byl zatčen v době trestního řízení nebo byl obžalován. Zproštění bylo použito při disciplinárním řízení z důvodu služebního přečinu nebo z důvodu přečinu a zločinu v trestním řízení. O odsazení (zproštění) rozhodoval prezident vrchního soudu na návrh státního zastupitelství. Notář mohl být disciplinárně potrestán pouze v případě, že disciplinární vyšetřování nařídila notářská komora nebo prezident vrchního zemského soudu. Notář byl o odsazení informován vyvěšením dekretu u krajského soudu, okresního soudu a na dveřích notářské kanceláře. Z tohoto důvodu mu bylo nařízeno odevzdat pečeť v archivu nebo u okresního soudu svého notářského okresu. Jakékoliv notářovo disciplinární nebo trestní vyšetřování bylo nutno hlásit notářské komoře.⁴⁹

Hlava sedmnáctá

Notářům mohlo být nařízeno, aby pracovali jako soudní komisaři. V tom případě byli nuceni vykonávat tyto činnosti:

- projednávali pozůstalosti a zapisovali úmrtí
- prováděli soudní odhady ve sporných a nesporných záležitostech,
- prováděli dražby movitých statků ve věcech sporných a nesporných
- prováděli dražby nemovitostí ve věcech nesporných

Při vykonávání těchto záležitostí se měli notáři řídit patentem z 28. června 1850

---

⁴⁹ Tamtéž. Str. 27

Pokud notář ve funkci soudního komisaře nepracoval dobře, soud měl zmocnění ho odvolat a disciplinárně potrestat.

Ve funkci soudního komisaře notář vedl protokoly, které obsahovaly různé rubriky:

- číslo pro soudní práce a zvlášť číslo pro notářské práce
- datum s obdržením příčiny úředního jednání
- samotnou příčinu
- o jaké úřední jednání jde
- jak dlouho úřední jednání trvalo

V případě, že byl notář přeložen nebo ukončil z různého důvodu svůj úřad, soud jeho protokoly a spisy přijal.⁵⁰

Bohužel notářská činnost nebyla rozšířena kromě směnečných protestů, probíhala zdlouhavě a veřejnost nepodporovala nově upravovanou podobu notářství. I soudci se cítili ohroženi a notáře neuznávali. Ti byli bráni spíše jako soudní písaři.⁵¹

Notářství tedy bylo v nemilosti jak státních úřadů, tak obyvatel. Ředitelem notářského archivu a notářské komory by měl být zkušený notář, ale nikdy k tomu nedošlo.⁵²

Notáři měli díky notářskému řádu pravomoc sepisovat spisy, které měly zvláštní účinek. Dále mohli ověřovat datum listin, pravost podpisu. Mohli také uschovávat listiny, kromě těch, které sami vyhotovili. Nemohli však uchovávat dlužní úpisy a peníze.⁵³

Už v roce 1852 bylo ministerstvu spravedlnosti navrženo, aby notářství zrušilo.

Vláda však k tomu nepřistoupila a naopak prohlásila, že notářský řád má být upraven.⁵⁴

---

⁵⁰ Tamtéž. Str. 29

⁵¹ ŠEDIVA, Václav. *Notářství dle práva rakouského, se stručnými dějinami notářství vůbec*. Turnov: Sluka a Jiránek, 1884. Str. 54

⁵² Tamtéž. Str. 54

⁵³ JINDŘICH, Miloslav. *Notářství v českých zemích do roku 1949. Ad Notam. Jubilejní číslo k 10. výročí obnovy notářství v ČR.*, 2003. Str. 6

⁵⁴ ŠEDIVA, Václav. *Notářství dle práva rakouského, se stručnými dějinami notářství vůbec*. Turnov: Sluka a Jiránek, 1884. Str.54

2.2 Císařský patent č. 93/1855 ř.z. – Řád notářský

Dne 21. května 1855 byl vydán nový notářský řád č. 94 ř.z., který byl platný pro všechny země jako notářský řád z roku 1850. Notáři s ním nebyli spokojeni, měl mnoho nepřesností a vad a bylo s podivem, že notářství nezaniklo. Jedinou výhodou bylo zjednodušení některých formalit. Podle notářského řádu z roku 1855 nemohla být notářem osoba, která pracovala ve státním úřadě nebo v advokacii. Výjimku tvořili advokáti, kteří pracovali na venkově nebo ve městě, kde nebyl zemský soud.⁵⁵

Notářům nabylo povoleno podnikat v obchodě nebo zprostředkovávat jakoukoliv činnost.

Každý notář byl jmenován do své funkce ministrem spravedlnosti podle notářského řádu. Notářská komora vyhlásila konkurz a jmenovanému notáři byl udělen jmenovací dekret. Poté složil kauci, požádal o schválení pečeti, provedl přísahu a u soudů a úřadů uložil své podpisové vzory.

Nadřízeným orgánem notáře byl soud první, vyšší instance a ministr spravedlnosti. Notáře nebylo možno sesadit, přeložit, odvolat.⁵⁶

Notářský řád z roku 1855 např. povoloval notářům sepisovat veřejné listiny, které se týkaly právního jednání, notář mohl vydávat osvědčení, týkajících se jen určitých právních věcí. Výslovně byly jmenovány povinnosti, že měl notář provádět svou práci poctivě, pilně, nepodvádět, zbytečně nemít vysoké poplatky a musel odpovídat za škodu, kterou způsobil. Už v notářském řádu z roku 1850 se kapitoly zabývaly funkcemi notářů jako soudních komisařů. Pozůstalosti a sirotčí záležitosti byly tak nepřehledné a soudy tím pádem přetížené, že pravomoci notářů jako soudních komisařů v těchto řízeních byly tak důležité, že i díky tomuto bylo notářství zachováno v době jeho největšího ohrožení.⁵⁷

---

⁵⁵ JINDŘICH, Miloslav. Notářství v českých zemích do roku 1949. *Ad Notam. Jubilejní číslo k 10. výročí obnovy notářství v ČR.*, 2003. Str. 9

⁵⁶ Tamtéž. Str. 9

⁵⁷ Tamtéž. Str. 8

3. Období od roku 1871 – 1918

Další vývoj notářství nastal od roku 1871, kdy byl přijat nový notářský řád č. 75/1871 ř.z., který byl předložen dr. Habětínkem. To, že notářské řády byly před tímto rokem zcela nedostačující, ukazuje i dr. Rilke, který zakládal Jednotu notářů v Království českém.⁵⁸

Po různých ústavních změnách / demise vlády, jmenování nového kabinetu, který vedl hrabě Hohenwarth/ pronesl císař František Josef I. dne 24. dubna 1873 projev, ve kterém konstatuje rozmach hospodářského života v celém Rakousku. To však netrvalo dlouho, dne 9. května 1873 zažila vídeňská burza velkou katastrofu a stovky podniků začaly krachovat. Také na politické scéně docházelo k roztržkám. Vznikají politické strany – staročeská a mladočeská. Mladočeši odmítali vyklízet pozice v zemském sněmu a říšské radě.⁵⁹

Ke změnám došlo i v notářském řádu, pod kterým byl podepsán jak hrabě Hohenwarth, tak dr. Habětínek. Notáři začali chápat, že musí sami podporovat notářský stav, a tak už v roce 1863 vznikaly jednoty notářů pro dolní a horní Rakousy i Solnohrady. V roce 1867 vznikla jednota pro Čechy, pro Moravu a Slezsko v roce 1869. Roku 1883 byl zřízen penzijní ústav pro notáře, notářské kandidáty a jejich rodiny.⁶⁰

Nepříznivá situace notářů nebyla pouze v Čechách a na Moravě, ale postihovala celé území monarchie. Stesky notářů byly otiskované v časopise rakouských notářů *Zeitschrift fuer Notariat und freiwillige Gerichtsbarkeit*.⁶¹

V tehdejší rakouské monarchii působilo asi 1007 notářů, kteří byli členy notářské komory. Notářské komory sídlily také v Praze, Brně, Olomouci, Opavě, Chrudimi, Plzni a České Lípě.⁶²

---

⁵⁸ JINDŘICH, Miloslav. Notářství v českých zemích do roku 1949. *Ad Notam. Jubilejní číslo k 10. výročí obnovy notářství v ČR.*, 2003. Str. 10

⁵⁹ URBAN, Otto. *Česká společnost 1848 – 1918*. Praha: Svoboda, 1982. Str. 276

⁶⁰ ŠEDIVA, Václav. *Notářství dle práva rakouského, se stručnými dějinami notářství vůbec*. Turnov: Sluka a Jiránek, 1884. Str. 58

⁶¹ JINDŘICH, Miloslav. Notářství v českých zemích do roku 1949. *Ad Notam. Jubilejní číslo k 10. výročí obnovy notářství v ČR.*, 2003. Str. 8

Nová právní úprava notářského řádu byla velmi kvalitní a veřejným listinám, notářským spisům byla uznána vykonatelnost, pokud byly dodrženy všechny podmínky. Konečně také docházelo k růstu zájemců o notářské povolání.⁶³

A dokonce se v září 1872 konal první sjezd rakouských notářů.

Notářství i přes veškerou snahu bylo opomíjeno ve srovnání s advokáty. Notář byl pověřen ministrem spravedlnosti k tomu, aby sepisoval a vydával veřejné listiny. Ministr spravedlnosti určoval počet notářských míst a jejich sídlo. Notář tedy působil jako veřejný úředník nikoliv jako státní zaměstnanec.⁶⁴

To mělo za následek, že neměl nárok na státní plat, výslužné, ale byl odkázán na poplatky, které vybíral za různé úkony. Dále nesměl nosit uniformu státních úředníků, musel dát záruku za to, že bude provozovat správně notářství. Pokud by způsobil nějakou škodu, stát by ji za něho zaplatil pouze v případě, že pracoval také jako soudní komisař. Neměl také možnost získat domovské právo v obci, ve které provozoval notářství.⁶⁵

Podle 3. Zákona č. 75/1871 ř.z. ten, kdo se ucházel o místo notáře, musel prokázat:

- rakouská st. příslušnost
- věk 24 let
- bezúhonnost
- že není zbaven majetku
- ukončení studií na právnické fakultě
- úspěšně vykonané zkoušky (notářské, advokátní nebo soudcovské)
- čtyřletá soudní praxe, z toho dva roky u notáře
- znalost zemských jazyků pro místo, kde chtěl působit

---

⁶² SKŘEJPEK, Michal a kol.: *Právnický stav a právnické profese v minulosti*. Praha: Havlíček Brain Team, 2007. Str. 167

⁶³ SCHELLEOVÁ, Ilona - SCHELLE, Karel. *Právní úprava notářství: historie a současnost*. 1. vyd. Brno: PF MU v Brně, 1995. Str. 70

⁶⁴ JINDŘICH, Miloslav. Notářství v českých zemích do roku 1949. *Ad Notam. Jubilejní číslo k 10. výročí obnovy notářství v ČR.*, 2003. Str. 11

⁶⁵ ŠEDIVA, Václav. *Notářství dle práva rakouského, se stručnými dějinami notářství vůbec*. Turnov: Sluka a Jiránek, 1884. Str. 72

Rozdíl od notářského řádu z roku 1855 byl ten, že nyní už notář nemusel prokazovat jakého je vyznání. Dříve musela být prokázána křesťanská víra.

Notář nesměl vykonávat žádné státem placené zaměstnání, kromě učitelského.⁶⁶

Lze tedy zkonstatovat, že notářský řád z roku 1871 přinesl do právního systému rakousko uherské monarchie právní úpravu, která se velmi podobá nynější platné v České republice. Rozdíl je samozřejmě v povinnostech notáře a jeho vedení kanceláře, což je upraveno velmi podrobně. Další rozdíl je v míře samosprávy, úloze a postavení notářských komor ve státě.

V notářském řádu, tak jak byl přijat, nedošlo k žádným novým úpravám, až roku 1910 právník a rakouský ministr Klein předložil novou osnovu notářského řádu. Slovy dr. Čulíka: „*Připadá tak celý ten novoroční dar vládnímu stavu notářskému učiněný jako málo záživná, tenkou vrstvou cukru potažená cukrovinka z tvrdého dragantu v lesklém staniolu pečlivě zabalená.*“⁶⁷

Notáři poukazovali na nesmyslnou změnu, kdy by listina notářská byla nahrazena listinou soukromou. Dalším návrhem bylo zrušení notářské zkoušky a nahrazení ji zkouškou soudcovskou. O této novele se široce diskutovalo a vše bylo ukončeno začátkem první světové války roku 1914 a zánikem Rakouska-Uherska v roce 1918.⁶⁸

---

⁶⁶ SCHELLEOVÁ, Ilona - SCHELLE, Karel. *Právní úprava notářství: historie a současnost*. 1. vyd. Brno: PF MU v Brně, 1995. Str. 71

⁶⁷ d.c. ČULÍK, Jaroslav in JINDŘICHOVSKÝ, Miloslav. *Notářství v českých zemích do roku 1949. Ad Notam. Jubilejní číslo k 10. výročí obnovy notářství v ČR*. 2003. Str. 11

⁶⁸ JINDŘICHOVSKÝ, Miloslav. *Notářství v českých zemích do roku 1949. Ad Notam. Jubilejní číslo k 10. výročí obnovy notářství v ČR*. 2003. Str. 11

4. Notářství v období první ČSR

Po skončení první světové války došlo k zániku notářského řádu, což samozřejmě vyvolalo velkou radost v notářských kruzích, ať už z důvodu národních, tak především proto, že vznikl samostatný československý stát, který se odpoutal od Rakousko-Uherské monarchie a dal vzniknout novému notářskému stavu. Ten se nemohl vyvíjet a vzrůstat několik století. Notáři začali pevně doufat, že notářství zaujme význačné postavení v nově vzniklém státě tak, jako tomu bylo ve čtrnáctém století v samostatném Království českém, kdy v té době bylo na velmi vysoké úrovni.⁶⁹

Prvním významným činem nově vzniklého československého notářství bylo dne 29. října 1918 (den po vzniku samostatného státu) vyjádření podpory revolučnímu Národnímu výboru. Notářská komora nabídla své právnické a kancelářské práce zdarma. Nikdo do této doby nedokázal vysvětlit, proč Národní výbor tyto služby nepřijal a navíc československé notářství, respektive notáři nebyli zvoleni do Národního shromáždění. Notáři se opět přesvědčili, že se mají spoléhat jen sami na sebe.⁷⁰

Toto odmítnutí dalo impuls k organizování nového Spolku notářů československých, kde založili odborný časopis stavovský s názvem *České právo*, který vycházel s přestávkami až do roku 1947 a informace v něm byly zejména o uvolněných notářských úřadech, nabídky uchazečům o volná místa, odborné publikace nebo denní zprávy.

Všichni příslušníci notářství se měli stát členy tohoto spolku, tak jako byli členy v Rakousko-Uhersku. Bohužel němečtí notáři už založili svůj nový notářský spolek. To československé notáře vyburcovalo k tomu, že se snažili, aby vše co připomínalo doby rakouské, bylo odstraněno. Dne 18. března 1919 byl vydán zákon, který umožnil, odstranění názvu c.k. na pečeti notářů a tudíž zavedení nových pečeti se znakem československého státu.⁷¹

---

⁶⁹ ČULÍK, Jaroslav. Notářstvo v uplynulém desetiletí. *Právník*, 1928, roč. 67, č. 8, str. 614

⁷⁰ Tamtéž. Str. 614

⁷¹ Tamtéž Str. 615

I přes to, že nebyli notáři zvoleni do Národního shromáždění, mnoho se jich společensky i politicky angažovalo. Je nutné se zmínit o rodině Czulíkových, především o Karlu Czulíkovi (1822-1912), který se stal viceprezidentem pražské notářské komory už v roce 1856. Jeho syn Jaroslav Čulík (používal „Č“) se stal taktéž viceprezidentem a později prezidentem notářské komory, dále zastával také funkci místopředsedy Spolku notářů československých. Publikoval do odborných notářských periodik jako např. *Zeitschrift fuer Notariat*, *České právo* nebo *Právník*. Další významnou notářskou rodinou byla rodina Batěkových. Především Karel Batěk, který šel ve šlépějích svého otce (předseda královehradecké notářské komory) se notářství věnoval proto, že ho viděl jako poslání. Předsedou pražské notářské komory byl až do své smrti. Angažoval se též v literární a vědecké činnosti

Dalšími významnými notář československého státu byli Gustav Kreiml, Josef Štolba, Jan Strakatý, Eduard Pinz nebo Václav Šediva. První právničkou, která se stala notářkou, byla Anděla Kozáková-Jírová.⁷²

Všichni významní notáři usilovali o rozšíření pravomocí alespoň třeba v kárných řízeních. Tomuto bylo vyhověno zákonem ze dne 6. dubna 1919 č. 216 a nařízením ze dne 18. května 1919 č. 273 tak, že do kárných senátů nejvyššího soudu byli přijati votanti (hlasující, přisedící u soudu) z notářského stavu.⁷³

Velkou snahu zlepšit ne zrovna dobré postavení notářů měly spolky, které se snažily o reformu notářské instituce. Nejdříve bylo nutné upravit notářské sazby, které platily z notářského řádu od roku 1871 a některé dokonce z roku 1855. Tyto sazby tedy nemohly dostačovat k obživě v nově vzniklém státě a ohrožovaly existenci notářů. Během první světové války byla sazba pro notáře zvýšena pouze jednou a to o 20%. Toto samozřejmě nebylo dostačující, jelikož životní potřeby stouply v nákladech o 1000%. Notářskému spolku se podařil velký úspěch, když 5. listopadu 1919 začal platit zákon č. 600 a tedy sazby notářské smělo nyní měnit ministerstvo spravedlnosti. Dne 30. ledna 1920 vládním nařízením č. 69 se notáři dočkali nových sazeb, které jim zajistili alespoň sazby, potřebné k udržení odpovídajícím životním podmínkám. Toto však netrvalo dlouho, protože už dne 11.

---

⁷² JINDŘICHOVSKÝ, Miloslav. Notářství v českých zemích do roku 1949. *Ad Notam. Jubilejní číslo k 10. výročí obnovy notářství v ČR*. 2003. Str. 12

⁷³ ČULÍK, Jaroslav. Notářstvo v uplynulém desetiletí. *Právník*, 1928, roč. 67, č. 8, str. 615

května 1923 byly opět sníženy notářské sazby. Notářům se tyto podmínky oprávněně nelíbily, jelikož za stejnou dobu advokáti měli sazby zvýšené čtyřikrát.⁷⁴

Notáři se neustále snažili dokázat, že notářský stav je pro občany a vůbec celý stát důležitý, a proto se dobrovolně přihlásili k pomoci sepisovat knihovní pohledávky k dani z majetku, protože úřady byly přetížené. Dne 1. dubna 1921 zákonem č. 161 bylo umožněno notářům, opět z důvodu přetížení soudů, aby mohli projednávat pozůstalosti. To však netrvalo dlouho, po dvou letech byl tento zákon zrušen a notářství se ocitlo zase v dřívějším stavu.

Díky tomuto stavu vše nahrávalo pokoutnictví, různé ústavy bez právnického vzdělání poskytovaly služby ve formě zhotovování právnických listin. Stav, který vznikl, se týkal jak notářů, tak advokátů. Z toho důvodu žádali advokáti a notáři vydání zákona o nuceném signování tabulárních podání. To bylo zamítnuto, a tak vyžadovali alespoň nový zákon o pokoutnictví. Ani v tomto jim nebylo vyhověno.⁷⁵

Notáři se mohli alespoň zúčastnit reforem v legislativě, především ve změnách občanských zákonů, soudním a exekučním řádu. Avšak pokud byly uzavírány mezinárodní smlouvy, jak pro ministerstvo financí, vnitra nebo zahraničních věcí, byli notáři zcela opomíjeni. Notářský stav usiloval o změny v notářském řádu a tak byl vypracován návrh a předložen ministerstvu spravedlnosti dne 20. ledna 1920. Byl ale vzat zpět, přepracován a po úpravě prof. dr. Horou předložen znovu v červnu 1921.⁷⁶

Bohužel až v roce 1923 ministerstvo spravedlnosti vypracovalo svůj nový návrh, který se značně lišil od původního. Notářský stav velice špatně nesl, že návrh, který byl vypracován, nebyl přijat. Nicméně se s tím notáři smířili a doufali, že dojde k pozitivnímu vývoji notářství v československém státě a že se notářství stane plnohodnotným stavem, který bude chránit občany v právních jednáních.

Toho je možné dosáhnout pouze tehdy, pokud budou vymezeny pravomoci justičních stavů, a to jak soudcovských, advokátních a samozřejmě notářských.⁷⁷

---

⁷⁴ ČULÍK, Jaroslav. Notářstvo v uplynulém desetiletí. *Právník*, 1928, roč. 67, č. 8, str. 616

⁷⁵ Tamtéž. Str. 616

⁷⁶ Tamtéž. Str. 617

⁷⁷ Tamtéž. Str. 618

5. Činnost spolková a publikační

Kolem 2. poloviny 19. století a především za První republiky, docházelo k zakládání velkého množství spolků. Tyto spolky byli jak profesního, tak zájmového zaměření. Spolky sloužily k prosazování společných zájmů vzájemnému předávání názorů a všeobecně ke komunikaci mezi členy. Spolky byly zaměřeny na různé druhy aktivit jako například spolky zabývající se úrovní kultury a kulturního života, spolky sportovní například cyklistický spolek, spolky hudební a v neposlední řadě spolky profesní – právnické. Spolky sdružovaly notáře, advokáty apod.⁷⁸

5.1 Právnická jednota

Nejstarším spolkem z oblasti práva byl spolek Právnická jednota, který byl založen roku 1864. Jeho hlavní činností bylo pořádání přednášek pro širokou veřejnost, týkajících se otázek z právní vědy a aktuálního dění v oboru. Součástí těchto přednášek bývaly i diskuze na probíraná témata.

V rámci Právnické jednoty byl vydáván například časopis *Právník*. Tento časopis začal vycházet v roce 1861. Časopis je považován za nejstarší český právnický časopis. Cílem časopisu bylo zdvihnout právní vědu na vyšší úroveň a rozšiřování právních pojmů. Postupem času začal časopis vycházet jako čtrnáctideník. Největší úspěchy slavil časopis v období, kdy byl pod vedením významného právníka prof. Antonína Randy. Právník se tak stal velmi uznávaným a oceňovaným časopisem v právnických kruzích. V roce 1864 spojila redakce časopisu síly s Jednotou právnickou.

Od Jednoty právnické se tak Právníku dostala podpora. Jednota totiž přijala časopis právník za svůj a začala vydávat časopis na svůj náklad. Dále podpora spočívala v poskytnutí vlastních odborníků, kteří přispívali do časopisu. Jako důkaz úspěšnosti časopisu lze jistě považovat to, že vychází dodnes.⁷⁹

---

⁷⁸ Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě, rozhovor s Mgr. Ladislavem Smejkalem

⁷⁹ *Časopis právník/Historie časopisu*. [online]. Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i. [cit. 16. února 2013]. Dostupné na: <http://www.ilaw.cas.cz/index.php?page=61>

5.2 Spolek notářů československých

Dalším významným spolkem byl Spolek notářů československých. Tento spolek byl založen koncem roku 1918 v Praze. Byl to spolek notářského stavu, který spojoval všechny notáře, protože v této době nebyl žádný centralizovaný systém notářských komor. Spolek notářů československých se proto snažil prosazovat společné zájmy všech notářských komor. Účast ve spolku byla dobrovolná. Součástí funkčnosti spolku bylo i zvolení představenstva jako orgánu spolku. Představenstvo bylo složeno z předsedy, místopředsedů, pokladníka a ostatních osob. Spolek pravidelně svolával schůze, na kterých bylo projednáváno členství apod. Spolek byl později rozdělen do tří menších jednotek a to Pražské, moravskoslezské a bratislavské.⁸⁰

Spolek notářů československých vydával vlastní časopis s názvem *České právo – časopis Spolku notářů československých*. Byl to měsíčník a vycházel od roku 1919. Ze začátku byl časopis pouze notářského charakteru, ale později byl doplňován i o články týkající se ekonomiky a politiky. Velký přínos měl tento časopis v tom, že kromě článků zveřejňoval i konkrétní praktické příklady i s řešením. Součástí časopisu bylo i informovat čtenáře o konání schůzí spolku.⁸¹

5.3 Spolek notářů německých

Spolek notářů německých byl dalším spolkem, který působil pro notáře německé národnosti a snažil se hájit jejich zájmy. Vydával vlastní časopis s názvem *Notariatszeitung*. Tento odborný časopis začal vycházet v roce 1921.⁸²

5.4 Všehrd

Jedním z nejvýznamnějších spolků se stal spolek českých právníků Všehrd. Založen byl v roce 1868 v Praze v hostinci u Fáfů, při Karlo-Ferdinandově univerzitě – fakultě právnické. Hlavním účelem byl rozvoj kultury a vzdělanosti národa. Členy Všehrdy se stávali významní představitelé českého kulturního i politického života jako byl například Karel Kramář (politik), Albín Bráf, Alois Rašín, nebo pozdější

---

⁸⁰ Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě, rozhovor s Mgr. Ladislavem Smejkalem

⁸¹ Tamtéž

⁸² Tamtéž

prezident Emil Hácha. Za období První republiky patřil Všehrd k jednomu z nejvýznamnějších sdružení.⁸³

Kromě publikační činnosti spolek pomáhal novým absolventům právnické fakulty s nalezením uplatnění, dále pak organizoval různé společenské akce jako reprezentační právnický ples apod., pořádal různé přednášky a exkurze. Vydavatelskou činnost spolek zahájil v roce 1871 vydáním díla Viktorina Kornela ze Všehrd „O práviech, o súdiech i o dskách země české knihy devatery.“ Mezi další činnosti spolku patřilo zřizování fondů podporující nemajetné studenty. Všehrd vydával vlastní knihy a různé studijní materiály. Dále také vydával od roku 1896 litografie a časopis *Všehrd*, který se zabýval právní problematikou. Do časopisu přispívali různí významní představitelé z oboru práva. Časopis má mnohaletou tradici a vychází i v dnešní době.⁸⁴

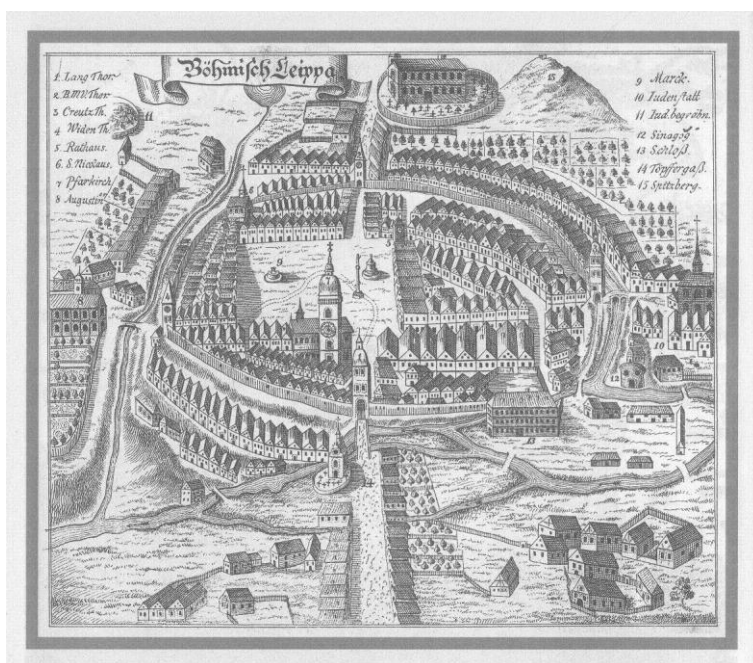
⁸³ *O nás/Historie*. [online]. Všehrd, spolek českých právníků. [cit. 16. únor 2013]. Dostupné na: <http://vsehrd.cz/cs/vsehrd/o-nas/>

⁸⁴ *O nás/Historie*. [online]. Všehrd, spolek českých právníků. [cit. 16. únor 2013]. Dostupné na: <http://vsehrd.cz/cs/vsehrd/o-nas/>

6. Vývoj notářství na Českolipsku 1848 – 1938

6.1 Historie města Česká Lípa

Město Česká Lípa má velice bohatou a dramatickou historii. Území dnešního Českolipska protínaly dvě cesty, které spojovaly dnešní střední Čechy s Lužicí. Západně od České Lípy šla cesta směrem od Litoměřic, která dále směřovala přes Stvolínky na sever k Sebnitz (Německo). Východní cesta (žitavská) probíhala přes Mnichovo Hradiště k Jablonnému v Podještědí a k Zittau (Německo). Okolí České Lípy se začalo osídlovat až v polovině 13. století.⁸⁵

Obr. č. 1 První vyobrazení České Lípy z roku 1712
(Panáček, Smejkal, Vojtíšková, 1999, str. 44)

Mezi rameny řeky Ploučnice vznikl ronovský hrad, založený mocným šlechtickým rodem Ronovců. Jeden z pokračovatelů ronovského rodu jménem Chval, založil hradní sídlo Lipý a podle dostupných dokumentů také město, které nazval Starou Lipou. To, že existovalo město Lipé, dokládá kupní listina doksanského převora, který s měšťany v Kravařích prováděl pozemkové převody.⁸⁶

⁸⁵ PANÁČEK, Jaroslav – SMEJKAL, Ladislav – VOJTÍŠKOVÁ, Marie. *Z dějin České Lípy*. Česká Lípa, 1999. Str. 11

⁸⁶ Tamtéž. Str. 13

Později Lipou dostal do vlastnictví Jindřich přezdívaný též nekorunovaný český král, který proslul jako zemský správce Jana Lucemburského.

Začátkem 14. století se Lipá dostala do majetku Hynka Berky z Dubé, který patřil k nejbohatším pánům své doby a pyšnil se titulem nejvyššího purkrabí. V roce 1381 udělilo město Žitava městu Lipému výsady, které se týkaly práva samosprávy, práva mílového, práva várečného, tržního, práva volného průjezdu, a také práva zbudování vlastních hradeb. Ohrazení města dosvědčuje pečeť, která se dochovala z roku 1388. Od tohoto roku Hynek Berka z Dubé vykonával samostatné právní akty, např. dosazoval faráře a vydával listiny.⁸⁷

Většina severočeské šlechty byla nepřáteli husitské revoluce a nedopustila několik let, aby kališnická vojska obsadila sever. Teprve po roce 1430 se České Lípy zmocnil husitský vojevůdce Jan Černín z Černína. Husitské války skončily, ale boje mezi Vartenberky a Lužičany pokračovaly právě na Českolipsku. V roce 1469 město Lipý vyhořelo i se dvěma kostely, což dokládá česky psaný list od Jindřicha Berky z Dubé. Do konce 15. století byl hrad Lipý v držení jeho potomků.⁸⁸

Ani České Lípě se nevyhnula epidemie moru a v roce 1495 – 1496 umírá 924 osob.

Začátkem 16. století nová vrchnost vydávala měšťanům různá potvrzení práv a privilegií a město se začalo slibně rozvíjet. Vše ale zbrzdil velký požár v roce 1515, kdy vyhořela radnice, škola, zámek, farní kostel a velké množství měšťanských domů. Poté nastoupili Habsburkové na český trůn a toto ovlivnilo i vrchnostenské město Českou Lípu.⁸⁹

„V první třetině 16. století krystalizovala situace České Lípy po stránce jejich majitelů úmrtími vlastníků, děděním i prodeji jednotlivých podílů. Byla to spleť

---

⁸⁷ Tamtéž. Str. 15

⁸⁸ PANÁČEK, Jaroslav – SMEJKAL, Ladislav – VOJTÍŠKOVÁ, Marie. *Z dějin České Lípy*. Česká Lípa, 1999. Str. 31

⁸⁹ Tamtéž str. 39

proměn, které vyústily do dlouhodobého stavu, v němž vládly městu dva slavné rody, totiž pánů Vartenberků a pánů Berků.“⁹⁰

Roku 1523 získal Zdislav Berka z Dubé post nejvyššího sudího tzn. zemského soudce. Během celého 16. století docházelo k mimořádnému rozkvětu České Lípy a za vladaření Jana z Vartenberka lze mluvit o zlatém věku České Lípy. V České Lípě se velmi dobře dařilo výrobě plátna, zejména zdokonalení se v barvířství, a tak Česká Lípa přijímala velké množství tovaryšů z vyspělého německého zahraničí.⁹¹

Českolipské měšťanstvo si zvyklo na samostatnost ve správě města. I když byla Česká Lípa rozdělena, úřední knihy byly společné. Knihy se vedly o přijímání nových měšťanů, o majetkových transakcích. Vydání a příjmy se zapisovaly do purkmistrových rejstříků. Samozřejmostí byly knihy soudní, špitální a chudinské. Historie města České Lípy byla také ovlivněna celozemskými událostmi, a to je např. celohabsburské povstání českých stavů v roce 1618.⁹²

Během 1. poloviny 17. století docházelo v České Lípě a jejím okolí k potyčkám s vrchností, k čemuž jistě přispěla válka na území Českého království. Českou Lípou táhla neustále různá vojska, obyvatelstvo bylo ve zuboženém stavu, ke kterému přispěla další morová epidemie.⁹³

Od roku 1666 byla Lípa verbovním městem, kde sídlil důstojnický štáb pro doplňování vojáků.⁹⁴

V roce 1680 se vzbouřili sedláci v okolí České Lípy. Toto vzbouření ale bylo potlačeno, došlo k masakru a někteří byli na náměstí popraveni. V tomto roce

---

⁹⁰ d.c. PANÁČEK, Jaroslav – SMEJKAL, Ladislav – VOJTÍŠKOVÁ, Marie. *Z dějin České Lípy*. Česká Lípa, 1999. Str. 47

⁹¹ Tamtéž. Str. 47

⁹² PANÁČEK, Jaroslav – SMEJKAL, Ladislav – VOJTÍŠKOVÁ, Marie. *Z dějin České Lípy*. Česká Lípa, 1999. Str. 59

⁹³ PANÁČEK, Jaroslav – VOJTÍŠKOVÁ, Marie. *Česká Lípa*. Česká lípa: Severočeské nakladatelství, 1976. Str. 48

⁹⁴ PANÁČEK, Jaroslav – SMEJKAL, Ladislav – VOJTÍŠKOVÁ, Marie. *Z dějin České Lípy*. Česká Lípa, 1999. Str. 72

vypukla nová epidemie moru, při které zemřelo přes pět set lidí. Na náměstí byl postaven sloup Nejsvětější Trojice, kde se konaly děkonné motlitby.⁹⁵

Začátkem 18. století upevnil postavení České Lípy Jan Vilém Kounic, rada apelačního soudu v Praze. Městu Česká Lípa prosadil různá privilegia a statuty. Díky tomu se Lípa začala hospodářsky více rozvíjet. V tomto období docházelo ke sporu o jurisdikční kompetenci nad majetkem Židů, jak domovním, tak pozemkovým. Měšťané se také snažili o to, aby se město Česká Lípa nestalo městem poddanským.⁹⁶

„ Jan Josef Vilém zemřel 5. listopadu 1759, zcela vyčerpán nechutnými procesy se svým městem, z nichž nedokázal vybřednout, přestože zastával vlivnou právní funkci“⁹⁷

Jeho synovec Michael Josef Karel vládl Lípě padesát let až do roku 1820. Během této doby byla Česká Lípa drancována cizími vojsky, a také postižena velkým požárem celého města.

V roce 1821 byl „ za trest „ do České Lípy přeložen děkan Anton Krombholz, který se zasloužil o toleranci náboženskou, národnostní a sociální.⁹⁸ Národností byl Němec, ale podněcoval české studenty, aby se nestyděli za svůj jazyk a vlastenectví. V České Lípě bylo velké množství smíšených manželství, tedy německého a českého původu. Ulice byly označeny německo – českými nápisy. Koncem 1. poloviny 19. století byla Česká Lípa povýšena na páté krajské město v Čechách a stala se sídlem zemského druhého soudu. V České Lípě bylo zřízeno krajské a okresní četnické velitelství. Do města se sjíždělo vojsko, různé regimenty, které se připravovaly na válečná tažení. Vojáci zanesli mezi obyvatelstvo cholera, která město velmi poznamenala.⁹⁹

---

⁹⁵ Tamtéž. Str. 73

⁹⁶ PANÁČEK, Jaroslav – VOJTÍŠKOVÁ, Marie. *Česká Lípa*. Česká lípa: Severočeské nakladatelství, 1976. Str. 60

⁹⁷ d.c. PANÁČEK, Jaroslav – VOJTÍŠKOVÁ, Marie. *Česká Lípa*. Česká lípa: Severočeské nakladatelství, 1976. Str. 61

⁹⁸ PANÁČEK, Jaroslav – SMEJKAL, Ladislav – VOJTÍŠKOVÁ, Marie. *Z dějin České Lípy*. Česká Lípa, 1999. Str. 98

⁹⁹ PANÁČEK, Jaroslav – VOJTÍŠKOVÁ, Marie. *Česká Lípa*. Česká lípa: Severočeské nakladatelství, 1976. Str. 78

Vlivem rakousko – pruské války došlo k hospodářskému úpadku jak v celé monarchii, tak samozřejmě i České Lípě. Postupem času se ale město začalo opět hospodářsky rozvíjet. Tomu napomáhal nově zvolený starosta JUDr. Josef Schönfeld, který starostoval pět volebních období a zasloužil se o vybudování plynového osvětlení v celém městě.¹⁰⁰

„ Starosta JUDr. Josef Schönfeld, jakkoli se hrdě hlásil k němectví, byl přece jen odchován ještě zemským patriotismem a zážitky z roku 1848. V roce 1883 ho smetla vlna všenečnictví řízená na dálku poslancem JUDr. Franzem Schmeykalem (1826 – 1894), českolipským rodákem, stojícím na čelném místě německé politiky v Čechách. “¹⁰¹

I otec Franze Schmeykala, Anton byl významným notářem v České Lípě.

Zájem na moci v České Lípě začal projevovat notář Adolf Knötgen, který se později stal starostou. Ten založil novou německou stranu, která měla pomoci k lepšímu vyjednávání s Čechy. Toto se však nepodařilo a starosta Knötgen rezignoval na svou funkci.¹⁰²

Ke konci 19. století se začali českolipští občané zaměřovat na hospodářské problémy ve městě. Trápily je akutní potíže s nedostatkem míst pro školy, trhy, soud, řeka Ploučnice zaplavovala okolní louky a pole. V podnikání se střídala jedna odvětví za druhým, ale žádná nevydržela dlouho. Českolipští se však snažili a v roce 1892 byla alespoň otevřena nová nemocnice.¹⁰³

---

¹⁰⁰ PANÁČEK, Jaroslav – SMEJKAL, Ladislav – VOJTÍŠKOVÁ, Marie. *Z dějin České Lípy*. Česká Lípa, 1999. Str. 121

¹⁰¹ d. c. PANÁČEK, Jaroslav – SMEJKAL, Ladislav – VOJTÍŠKOVÁ, Marie. *Z dějin České Lípy*. Česká Lípa, 1999. Str. 125

¹⁰² PANÁČEK, Jaroslav – VOJTÍŠKOVÁ, Marie. *Česká Lípa*. Česká lípa: Severočeské nakladatelství, 1976. Str. 89

¹⁰³ Tamtéž. Str. 90

Obr. č. 2 Česká Lípa – náměstí rok 1894
(Panáček, Smejkal, Vojtíšková, 1999, str. 123)

V České Lípě bylo neustále potlačováno přirozené jazykové právo, a proto se obyvatelé snažili o založení spolku. Podařilo se jim založit Českou besedu, později Sokol, ale byli vystaveni takové perzekuci, že bylo vše na třináct let zrušeno. Nepodařilo se prosadit ani zřízení české školy, i když české děti byly v německých školách diskriminovány a tudíž se česky učit nesměly.¹⁰⁴

Po vypuknutí 1. světové války žili českolipští nacionalové v naději, že Česká Lípa hospodářsky ožije. Ve městě byla znovu obnovena vojenská posádka. Místní obchodníci doufali, že bude docházet k větším vojenským objednávkám. V okolí České Lípy zemědělství nebylo výrazné a zásobování se zhoršovalo. Občané byli nespokojeni a docházelo k tzv. hladovým demonstracím. V České Lípě peklo 11 pekařů chléb, ale při počtu vojáků, kteří ve městě sídlili, množství chleba nestačilo. Toto trvalo prakticky až do října 1918, kdy došlo v Praze k převratu. A i poté situace v zásobování byla špatná.¹⁰⁵

Během prvních deseti let po vzniku Československa docházelo v České Lípě ke střetům mezi levicí a pravicí. V prvních poválečných volbách měla převahu

---

¹⁰⁴ Tamtéž. Str. 96

¹⁰⁵ PANÁČEK, Jaroslav – SMEJKAL, Ladislav – VOJTÍŠKOVÁ, Marie. *Z dějin České Lípy*. Česká Lípa, 1999. Str. 139

pravicová sociální demokracie, ale myšlenkově nebyli jednotní ani voliči ani vedení strany. Tím však dali možnost vzniku české komunistické straně v České Lípě, kde se sloučila česká i německá část strany.¹⁰⁶

V České Lípě byla většina občanů německé národnosti a městská policie se měla stát ochráncem henleinovců. „Německá byrokracie České Lípy setrvala na zvyklostech, které si osvojila už koncem 19. století, a držela si svůj stát ve státě.“ Vláda odebrala některé pravomoci městské policii a naopak založila policejní aparát, který fungoval pro města, která byla ohrožena fašismem.¹⁰⁷

Dvě strany, které vznikly, Deutsche National Partei a Deutsche National – Sozialistische Arbeiter Partei měly velmi dobré vztahy s NSDAP v říši. Vláda tyto strany nechala zrušit, ale nacisté založili stranu Sudetendeutsche Heimatsfront. V České Lípě se v říjnu 1934 sešlo 24 000 příznivců této strany a uskutečnilo první programový tábor. Bohužel k Henleinovu programu se hlásilo více jak polovina obyvatel České Lípy. Starostou se stává otevřený nacističtí Josef Turner. Českolipsko bylo rozděleno na okupační pásma a Češi byli evakuováni do vnitrozemí. Okupační vojska přijela do České Lípy 9.října 1938.¹⁰⁸

6.2 Vývoj organizace notářských úřadů v okrese Česká Lípa

Podle výnosu ze 13. srpna 1851, č. 187/1851 Říšského zákoníku ministerstva spravedlnosti, začalo fungovat v obvodu krajského soudu v České Lípě šest notářství. V obvodu mladoboleslavském devět notářství, v litoměřickém obvodu šest notářství a v obvodu krajského soudu Liberec pět notářství. Obce na Českolipsku přísluší s ohledem na notářské kompetence do těchto čtyř oblastí krajských soudů až do roku 1949.¹⁰⁹

---

¹⁰⁶ PANÁČEK, Jaroslav – VOJTÍŠKOVÁ, Marie. *Česká Lípa*. Česká lípa: Severočeské nakladatelství, 1976. Str. 110

¹⁰⁷ Tamtéž. Str. 111

¹⁰⁸ PANÁČEK, Jaroslav – SMEJKAL, Ladislav – VOJTÍŠKOVÁ, Marie. *Z dějin České Lípy*. Česká Lípa, 1999. Str. 151

¹⁰⁹ Státní okresní archiv Česká Lípa – inventář (Notářství)

Uvnitř této organizace probíhal určitý vývoj. Roku 1850 patřily pod krajský soud v České Lípě tyto notářské okresy (totožné se soudními okresy): Česká Lípa, Cvikov, Česká Kamenice, Lipová, Nový Bor, Šluknov a Varnsdorf. Soudní okresy Dubá a Mimoň sem připadly teprve v roce 1869 z oblasti mladoboleslavského krajského soudu, pod nímž zůstalo několik obcí spadajících pod notariát v Bělé pod Bezdězem. Notářství v Jablonném v Podještědí spadající pod oblast krajského soudu v Liberci zahrnuje i některé obce z dnešního Liberecka. Jihozápadní úsek českolipského okresu, který patřil pod notářství Úštěk, zůstal až do reorganizace notářství v roce 1949 v kompetenci Litoměřického krajského soudu.¹¹⁰

Při každém z krajských soudů bylo ustanoveno notářské kolegium. Notářská kolegia se sjednocovala většinou po dvou v jednu notářskou komoru, při které byl veden archiv notářských písemností. Notářská komora vedla organizační i osobní věci notářů svého obvodu. Pro oblast Českolipska byla vytvořena českolipsko-liberecká komora. Ve třetí čtvrtině 19. století převažoval v českolipsko-liberecké komoře vliv České Lípy, který se odrážel v jejím názvu, ale i v tom, že prezident komory býval volen z řad českolipských notářů. Koncem století však postupně získával převahu Liberec, takže se posléze užívalo spojení Liberecko-českolipská komora nebo jen Liberecká notářská komora. I přesto šlo nadále o spojení oblastí českolipského a libereckého soudu. V 19. století bylo nejprve v českolipském kolegiu po pěti notářích, ale v osmdesátých letech jejich počet vzrostl. Nikdy se ale neúčastnili činnosti v kolegiu zástupci všech deseti notářství justičního kraje. Liberecké kolegium mělo poměrně ke svým sedmi notářským obvodům tři až pět členů. Členové komory, kterých bývalo sedm, byli také členové kolegií ve svých krajích, ale ne naopak.¹¹¹

Spisovna byla uspořádána pro oblast obou spojených komor v nově postavené budově Libereckého krajského soudu od roku 1877 jednotným stylem. Ztráty písemností notářů, kteří ukončili svou činnost před tím to rokem, byly nejspíše způsobeny vývojovými změnami a také neustáleností nově organizované justice. Byl

---

¹¹⁰ Tamtéž

¹¹¹ Tamtéž

zde také nedostatek vhodných místností pro uskladnění a také pro potřeby náhle vzniklé řady institucí.¹¹²

Po zabrání Českolipska a Liberecka se od listopadu 1938 zvětšil okrsek liberecké notářské komory. K notariátům dosavadního období – k České Lípě, České Kamenici, Cvikovu, Dubé, Frýdlantu, Chrastavě, Jablonci nad Nisou, Jablonném v Podještědí, Liberci, Lipové, Mímoni, Novému Městu pod Smrkem, Novému Boru, Rumburku, Šluknovu, Tanvaldu a Varnsdorfu přibyly: Broumov, Český Dub, Hostinné, Králíky, Křinice u Broumova, Maršov u Trutnova, Rochlice, Rokytnice, Trutnov, Vrchlabí a Žacléř. V souladu s říšskými předpisy pro notáře ze 13. listopadu 1937, podle nichž se měl krýt obvod notářských komor s obvodem příslušného zemského soudu, bylo stanoveno, že bude zřízena jedna notářská komora pro obvod zemského soudu v Litoměřicích, místo všech dosavadních v okupovaném území. Jejím sídlem se stal Cheb. Složení liberecké spisovny se ale nezměnilo, byly do ní přijímány i nadále písemnosti dosavadního okruhu notářů. Ve spisovně tyto materiály zůstaly až do roku 1945, některé i do roku 1949.¹¹³

Do této doby platil notářský řád ustanovený zákonem z 25. července roku 1871 č. 75 Říšského zákoníku, který vycházel z prvního notářského řádu, zveřejněného patentem z 29. září roku 1850 č. 366 Říšského zákoníku s účinností od 1. října 1851 výnosem ministerstva spravedlnosti č. 187/1851 a pozměněného císařským patentem č. 95/1855 Říšského zákoníku z 21. května 1855 a s platností od 1. srpna 1855.

V sedmnácti kapitolách nejstaršího notářského řádu, byly popsány úkoly notářů, podmínky způsobilosti k notářskému úřadu, registratury archivu, předpisy o vedení notářské kanceláře, ustanovení o notářských komorách a úředním dozoru nad notáři. Každému notáři byl přikázán určitý notářský okres. Další funkcí notáře bylo soudní komisařství, to mu bylo pro jeho obvod uloženo jako povinnost místně příslušným soudem. Základní notářská ustanovení z roku 1855 se od předchozího řádu podstatně nelišila. Od roku 1860 bylo nutno podle nařízení ministerstva spravedlnosti č. 120 notáře přibrat k úkonům soudních komisařů. V této funkci notáři prováděli úmrtní zápisy a další úkony spojené s projednáváním pozůstalostí, soudní dražby ve věcech

---

¹¹² Tamtéž

¹¹³ Tamtéž

movitých (řízení sporná i nesporná), revize sirotčích účtů, soudní odhady atd. Působnost notářů se dělila na působnost úřední a neúřední. Úřední na samostatnou a státem svěřenou. Notáři byli osoby státem pověřené.¹¹⁴

Ve své výlučné úřední činnosti notáři sepisovali notářské spisy o právních jednáních například:

- smlouvy svatební
- mezimanželské smlouvy majtkové
- smlouvy o věně
- darovací smlouvy bez skutečného odevzdání
- právní jednání slepců, hluchoněmých a analfabetů

Dále prováděli notáři řadu úkonů jako:

- osvědčování doby, v níž byla nějaká listina notáři předložena
- osvědčování okolností, že je někdo naživu
- osvědčení o prohlášení, které chtěl někdo učinit pro někoho jiného
- osvědčení usnesení valných hromad
- osvědčení skutečných událostí
- sepisování protestů o obchodních papírech
- vyhotovení snímků, opisů, výtahů i osvědčení z notářských listin

Nevýlučnou notářskou činnost mohl vykonávat i soud. Například úkony jako:

- sepisování posledních pořízení
- vidimace opisů
- legalizace podpisů
- spisování směnečných protestů
- ověřování překladů

V činnosti svěřené státem vystupovali jako soudní komisaři. Notářský řád povoloval notářům působnost jako obhájcům v řízeních trestních, jako zástupců nebo zmocněnců stran v některých druzích sporného řízení, jako tlumočnicků apod. Notáři také přijímali listiny do úschovy, peníze a také cenné papíry, které měly nějakou

---

¹¹⁴ Státní okresní archiv Česká Lípa – inventář (Notářství)

spojitost s notářskou listinou, například jako byla zhotovená tato listina notářem Dr. Heinrichem Gierthem, který působil v notářském okrsku Česká Lípa v letech 1928 – 1945: ¹¹⁵

N o t á ř s k á l i s t i n a

přijato mnou notářem Dr. Heinrichem Gierthem se sídlem úřadu v České Lípě v mé úřední kanceláři dne 7. května 1928 v přítomnosti mně osobně známých stran:

- 1./ pana Josefa H a c k e l a, zubní technik v Sandau a
- 2./ jeho manželky paní Sofie H a c k e l rovněž tam.

Tyto jmenované strany předkládají následující p r o h l á š e n í:

Za prvé: Pan Josef H a c k e l uznává vlastnické právo jeho manželky Sofie H a c k e l na následující majetek a to jeden klavír (firma Scholz) a pokladnu, stejně tak jako na přístroje, nástroje a vybavení, nezbytné k provozování zubařsko-technické praxe jak následuje: zvedací stoličku, otáčecí stoličku, jeden elektrický pohon na světlo, kaustiku a faradizaci, jeden psací stůl, jednu skříň na nástroje, jeden zásobník na teplou vodu, dvě nástěnné skříňky na nástroje, jednu mycí toaletu, jednu elektrickou vrtačku, k provozování zubařské praxe potřebnou nástrojárnu i pomůcky pro zubařsko-technické práce a nábytek v čekárně, poté co tento mobiliář byl svého času eventuálně pořízen během let z prostředků jeho manželky, eventuálně byl jí do manželství přinesen.

Za druhé: Paní Sofie H a c k e l přenechává výše uvedený majetek a nástroje pro zubařsko-technickou praxi svému manželovi Josefu H a c k e l o v i k dalšímu používání a zavazuje se, že pokud by chtěla tento mobiliář z jakéhokoliv důvodu odprodat, bude tento nejprve nabídnut ke koupi jejímu manželovi Josefu H a c k e l o v i.

Za třetí: Za účelem eventuálního vyměření poplatků je majetek, uvedený v prvním odstavci této dohody, oceněn částkou 25.000 Kč slovy dvacetpět tisíc korun.

---

¹¹⁵ Tamtéž

Za čtvrté: Náklady za vystavení této dohody, včetně kolků a poplatků ponese pan Josef H a c k e l.

Tímto byla tato notářská listina sepsána, stranám přečtena, těmito schválena a jimi přede mnou vlastnoručně podepsána.

Obchodní honorář	126 Kč
Poplatek za zápis	7 Kč 50h
Kolek	5 Kč
<hr/>	
celkem.	138 Kč 50h

První vyhotovení předat paní Sofii H a c k e l, ženě zubního technika v Sandau. Česká Lípa, dne 7. května 1928.

P o t v r z e n í !

Berním úřadem Česká Lípa je potvrzeno, že pan notář Dr. Heinrich Gierth, před nímž dne 7. května 1928 byly vystavené notářské listiny pod jednací značkou 129 dnešního dne předložil ověřené opisy pod P.r. .... k vyměření poplatků.

Berní úřad Česká Lípa, dne 8. května 1928 ¹¹⁶

---

¹¹⁶ Státní okresní archiv Česká Lípa, č. kart. 23

Notářský řád závazný za okupace, byl zveřejněn ve sbírce nařízení Verordnungsblatt für den Reichsgau Sudetenland 1939. Zavedení říšského notářského řádu 13. února 1937.

6.3 Historie notářských fondů českolipského okresu

Po skončení činnosti jednotlivého notáře v určitém notářském okrsku českolipského okresu, byly jeho písemnosti protokolárně převzaty do notářského archivu, tedy do budovy krajského soudu v Liberci. V notářském archivu českolipsko-liberecké komory dostala každá uložená písemnost jednotlivého notáře své přírůstkové číslo, kterým byly zřetelně označeny všechny knihy a spisové fascikly. Prvních dvacet čtyři notářských pozůstalostí bylo uspořádáno abecedně, při založení spisovny v roce 1877.¹¹⁷

Okolnosti ukončení praxe notářů byly různé a tak se další přírůstková čísla (cca od 25 do 90) nekryjí zcela přesně s chronologií konce působnosti jednotlivých notářů. Pokud notář přecházel na jiné působiště, nebo odcházel-li na odpočinek, připravil písemnosti sám k danému termínu. Pokud ale náhle zemřel, uspořádání notářových věcí se mohlo protáhnout i na několik let. Kromě malých ztrát a chyb ve 30. a 40. letech 20. století v číslování a řazení, zachycujícího systém a posloupnost jednotlivých notářů v notářstvích českolipské komory nebylo v liberecké spisovně mnoho mezer.¹¹⁸

Základní notářskou knihou bylo repertorium – notářský rejstřík, číslující všechny spisy podle pořadových čísel bez ohledu na rok a knihu. Spisy k němu příslušné se číslovaly podle běžných čísel. Od roku 1855 se zde směnečné protesty nepsaly do rejstříku, ale zapisovaly se do zvláštních knih.¹¹⁹

Spisy notáře jako soudního komisaře, měly být původně vedeny odděleně od ostatních notářských písemností, a po skončení jeho úřední činnosti měly být

---

¹¹⁷ Státní okresní archiv Česká Lípa – inventář (Notářství)

¹¹⁸ Tamtéž

¹¹⁹ Tamtéž

odevzdány soudu. Avšak ve skutečnosti, byly ponechávány u ostatních notářských písemností. Notáři dále vedli pomocné rejstříky, tj. abecední indexy k repertoriím, seznamy osob, které si u nich uložili poslední vůli, seznamy osob s konkursem na jmění, nebo pod poručenstvím (marnotratnost, blbost, šílenství atd.). Na evidenci byly zřízeny evidenční knihy.¹²⁰

V liberecké notářské spisovně však byly prováděny skartace. Především byly vyřazeny písemnosti jako například poplatky za úřední výkon, depositní spisy a knihy, a některé knihy směnečné. Písemnosti v liberecké spisovně zůstaly v původním uspořádání až do roku 1939. Důkazem o tomto zachování je jednacího protokolu notářské komory, obsahující žádosti o zapůjčení spisů nebo opisů ze spisů (léta 1918 – 1938). Činnost liberecko-českolipské komory skončila 7. července 1939, ale její archiv zůstal zachován i za okupace na stejném místě.¹²¹

6.4 Notářské okrsky

Notářství Cvikov (1872 – 1945)

Notářství působilo ve cvikovském soudním okrese a náleželo do obvodu českolipsko-liberecké notářské komory, pod kolegium v České Lípě.

dr. Max Obentraut	(1872 – 1877)
dr. Anton Jahnel	(1877 – 1895)
dr. Josef Hüttisch	(1895 – 1898)
dr. Emanuel Gansl	(1898 – 1903)
Karel Trieselt	(1903 – 1905)
Béla Max	(1905 – 1912)
dr. Franz Donth	(1912 – 1919)
Karl Wessely	(1919 – 1926)
dr. Josef Scholze	(1926 – 1929)
dr. Wenzl Turnwald	(1929 – 1945)

---

¹²⁰ Tamtéž

¹²¹ Tamtéž

Notářství Česká Lípa (1852 – 1945)

Působilo pro českolipský soudní okres a náleželo do obvodu českolipsko-liberecké notářské komory, pod kolegium v České Lípě.

dr. Ludwig Hirschmann	(1852 – 1853)
dr. Anton Schmeykal	(1857 – 1868)
dr. Wilhelm Höger	(1868 – 1871)
Adolf Knötigen	(1872 – 1900)
Ernst Veit	(1900 – 1912)
Anton Böhmer	(1912 – 1928)
dr. Heinrich Gierth	(1928 – 1945)

Notářství Dubá (1857 – 1945)

Působilo v dubském soudním okrese, který do roku 1869 náležel ke krajskému soudu v Mladé Boleslavi a tudíž k pražské notářské komoře. Od roku 1869 připadl soudní okres Dubá pod krajský soud v České Lípě a tím k notářské komoře českolipsko-liberecké, ke kolegiu v České Lípě.

dr. Alexandr Marx	(1857 – 1889)
dr. Anton Fochtmann	(1889 – 1901)
Anton Köhler	(1901 – 1904)
Filipp Flesch	(1904 – 1906)
Karl Bitterlich	(1906 – 1931)
dr. Alois Fiedler	(1931 – 1945)

Notářství Jablonné v Podještědí (1858 – 1945)

Působilo v jabloneckém soudním okrese, který patřil ke krajskému soudu v Liberci, a tudíž podléhalo libereckému notářskému kolegiu pod českolipsko-libereckou komorou.

Johann Paltra	(1858 – 1864)
Josef Max	(1864 – 1872)

Karl Härdtl	(1872 – 1887)
Jindřich Nevečeřel	(1887 – 1902)
Franz Dufke	(1902 – 1910)
Felix Kerl	(1911 – 1918)
dr. Franz Donth	(1918 – 1926)
dr. Josef Wanka	(1926 – 1945)

Notářství Mimoň (1859 – 1945)

Působilo v mimoňském soudním okrese, který od roku 1854 do roku 1868 náležel ke krajskému soudu v Mladé Boleslavi a tím i k pražské notářské komoře. Od roku 1869 byl soudní okres Mimoň připojen ke krajskému soudu v České Lípě, takže notářství podléhalo českolipsko-liberecké notářské komoře a českolipskému notářskému kolegiu.

Karel Nadler	(1859 – 1863)
Felix Höfert	(1864 – 1877)
Richard Müller	(1877 – 1889)
Ferdinand Ries	(1889 – 1898)
Franz Rössler	(1898 – 1935)
dr. Otto Hüttl	(1935 – 1945)

Notářství Nový Bor (1852 – 1945)

Působilo v novoborském soudním okrese, který příslušel ke krajskému soudu v České Lípě. Proto podléhalo českolipsko-liberecké notářské komoře a notářskému kolegiu v České Lípě.

Josef Gellert	(1852 – 1887)
Franz Schiffner	(1888 – 1911)
Pius Spanel	(1911 – 1945) ¹²²

---

¹²² Státní okresní archiv Česká Lípa – inventář (Notářství)

6.5 Správní vývoj Českolipska

„Výsledkem revoluce roku 1848 byla ústavní forma vlády – tedy změna absolutní monarchie v monarchii konstituční – a zvláště pak zrušení poddanství.“¹²³

Státní správa prošla mnoha změnami. Patrimoniální správa po zrušení poddanství zanikla a pravomoci, které měl patrimoniální úřad, přešly na státní úřady (s výjimkou některých agend). Nové zásady správního uspořádání byly uvedeny již v kabinetním listu z 8. dubna 1848, ale byla zde jen nejasná představa o tom, jak bude vypadat konkrétní správní organizace. Nové uspořádání veřejné správy se projednávalo zemskou organizační komisí již od srpna 1848. Nové správní okrsky byly stanovovány s ohledem na dosavadní panství, farní obvody i národnostní oblasti. Kde se nepodařilo tyto otázky vyřešit, zůstávala prozatím politická, soudní i berní pravomoc patrimoniálním úřadům. V roce 1849 se došlo ke konkrétním řešením.¹²⁴

Organizace politické správy v Rakousku byla schválena císařským rozhodnutím z 28. června 1849 č. 295/1849 Říšského zákoníku, organizace politických úřadů v Čechách byla upravena výnosem č. 352/1849 ministerstvem vnitra. Čechy tak byly rozděleny na sedm krajů a sedmdesát devět politických okresů. Nejdůležitější součástí správy se staly krajské vlády. Byla na ně přenesena téměř všechna agenda zemského gubernia a podléhaly přímo ministerstvu vnitra. Zřízeno bylo kromě kraje Česká Lípa také kraj Praha, České Budějovice, Cheb, Jičín, Pardubice a Plzeň. V čele těchto vlád byl krajský president. Krajská vláda v České Lípě zahájila činnost 15. ledna roku 1850. Kraj tvořily tyto okresy: Česká Lípa, Dubá, Děčín, Frýdlant, Jablonné v Podještědí, Liberec, Litoměřice, Rumburk, Šluknov a Ústí nad Labem.¹²⁵

Výnosem č. 244/1854 z 22. září 1854 bylo v Čechách určeno 187 míst notářů. Sídla byla stanovena vyhláškou č. 3/1856 vrchního zemského soudu ze 14. ledna roku 1856. Na území České Lípy tedy působila v letech 1850 až 1855 notářství

---

¹²³ d. c. SOVADINA, Miloslav. *Správní vývoj okresu Česká Lípa od roku 1848 do roku 1990*. 1. vyd. Česká Lípa: Státní okresní archiv, 1996. Str. 26

¹²⁴ SOVADINA, M. *Správní vývoj okresu Česká Lípa od roku 1848 do roku 1990*. 1. vyd. Česká Lípa: Státní okresní archiv, 1996. Str. 26

¹²⁵ Tamtéž. Str. 31

Česká Kamenice, Česká Lípa, Český Dub, Dubá, Jablonné v Podještědí, Mimoň, Nový bor a Ústěck.¹²⁶

Česká Lípa byla i nadále po roce 1855 sídlem krajského soudu, avšak jeho obvod byl proti předešlému období menší. Dříve bylo součástí 18 okresních soudů, namísto nyní zbývajících 8.¹²⁷

Od roku 1868 bylo soudnictví napevno odděleno od správy politické. K nové organizaci soudnictví došlo zákonem č. 59/1868 ř. z. z 11. června roku 1868 a prováděcím nařízením č. 117/1868 ř. z. ministerstva spravedlnosti. Do roku 1896 zůstala působnost soudů nezměněna, k tomu došlo až se zákonem č. 217/1896 ř. z. Organizace a agenda notářů zůstávala v podstatě nezměněna i po přijetí nového notářského řádu v roce 1871.¹²⁸

Správní reformou v roce 1868 nebyly obnoveny kraje, které byly předtím zrušeny v roce 1862. Snaha o obnovení se začala objevovat až kolem roku 1918, přičemž ale k zrealizování nedošlo, protože vznikla samostatná Československá republika.¹²⁹

Správní organizace Českolipska byla během období Československé republiky v podstatě nezměněna až do roku 1938. Zákonem č. 126/1920 Sb. byla vytvořena župní organizace, kdy sídlem V. župy byla Česká Lípa, nicméně v Čechách tato organizace nebyla nikdy zrealizována. Politický okres Česká Lípa se v letech 1918 – 1927 dělil na soudní okresy Česká Lípa, Mimoň a Nový Bor.¹³⁰

„Organizace notářství také nedoznala žádných změn ve srovnání s obdobím 1871 – 1918. Každý soudní okres byl současně také okresem notářským. Po záboru pohraničí Německem roku 1938 byly zbytky území notářských komor liberecké a mostecko-litoměřické připojeny k notářské komoře pražské.“¹³¹

---

¹²⁶ Tamtéž. Str. 40

¹²⁷ Tamtéž. Str. 54

¹²⁸ Tamtéž. Str. 60 - 61

¹²⁹ Tamtéž. Str. 63

¹³⁰ Tamtéž. Str. 86

¹³¹ d. c. SOVADINA, M. *Správní vývoj okresu Česká Lípa od roku 1848 do roku 1990*. 1. vyd. Česká Lípa: Státní okresní archiv, 1996. Str. 93

6.6 Významní představitelé notářství na Českolipsku

Dr. Max Obentraut

Dr. Obentraut se narodil 12. října 1795 v Neugedeinu (oblast Taus – Nový Gdyně) a zemřel dne 15. dubna 1883 v Praze. Studoval práva na univerzitě ve Vídni, od roku 1821 se stal praktikantem u Krajského úřadu v Jungbunzlau (Mladá Boleslav). Dále pak působil jako krajský komisař v Chrudimi a dvorní koncipient u dvorního kancléře ve Vídni. V roce 1849 se stal krajským hejtmanem v Bydžově a později v Jičíně. V roce 1850 se stal prezidentem krajské komise pro uvolnění pozemků v Čechách v rámci administrativního osvobození rolnictva. V roce 1851 byl také prezidentem fondu pro uvolnění pozemků. V roce 1853 se stal krajským prezidentem v Praze. Je také autorem rozšířených zaváděcích předpisů pro správní službu v Čechách, podporovatel humanitárních spolků a úřadů. V roce 1854 byl vyznamenán Leopoldem – Ordenem. V letech 1872 – 1877 působí jako notář ve cvikovském okrese, náležící pod českolipsko-libereckou notářskou komoru.¹³²

Dr. Anton Jahnel

Dr. Anton Jahnel se narodil 1. května 1825 v oblasti Svádov (Schwaden) a zemřel dne 20. dubna. 1896 v Liberci. Po studiu práv se od roku 1846 stal úředníkem státní správy, od roku 1851 působil v Liberci. v roce 1854 působí v městských službách a v roce 1871 se stává radou magistrátu. Byl také delegátem v zemském sněmu od roku 1869 do roku 1882. V letech 1877 – 1895 působil jako notář ve cvikovském okrese, náležícím pod českolipsko-libereckou notářskou komoru.¹³³

Franz Schmeykal

Franz Schmeykal doktor práv, krajský advokát a přisedící krajského výboru se narodil 3. prosince 1826 v České Lípě a zemřel dne 5. dubna 1894 v Praze. Byl to syn Dr. Antona Schmeykala, významného českolipského notáře a advokáta. Žil v takzvaném Kirchbergově domě (domě prarodičů z matčiny strany). V letech 1867 –

---

¹³² Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě, rozhovor s Mgr. Ladislavem Smejkalem

¹³³ Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě, rozhovor s Mgr. Ladislavem Smejkalem

1843 navštěvoval gymnázium, kde byl premiantem. Poté studoval práva a filozofii na pražské univerzitě, doktorem práv se stal v roce 1851.¹³⁴

Po ukončení studií byl koncipientem u svého otce Antona v jeho kanceláři v České Lípě. Od roku 1862 byl krajským advokátem. Byl také předním politikem německých liberálů v českém zemském sněmu. V letech 1861 – 1894 byl členem krajského výboru, v letech 1872 – 1883 byl zástupcem vrchního zemského maršála v Čechách, člen městského soudního výboru a v letech 1864 – 1871 městský pověřenec v Praze. Byl také podporovatelem mnoha německých spolků. Od roku 1862 byl předsedou německých kasin v Praze, v roce 1869 založil ústavní spolek Němců v Čechách, v roce 1871 se stal mluvčím německo-českých protestantů proti českým snahám za samostatnost českých zemí. V roce 1879 znemožnil revizi v jednání zemského sněmu. Od roku 1880 byl mluvčím ústavní strany ve Vídni, od roku 1883 hlavním mluvčím za rozdělení Čech. V roce 1886 opustil s dalšími německo-českými delegáty zemský sněm.¹³⁵

V roce 1887 se stal čestným členem spolku za záležitosti Němců v Čechách, čestným občanem 28 německo-českých měst a nositelem řádu železné koruny 2. třídy.¹³⁶

Obr.č.3 Portrét F. Schmeykala
(<http://www.europeana.eu/portal/record/92062/4827FD4C242170F653AB2ECBAD3FD460961274D3.html>)

---

¹³⁴ Tamtéž

¹³⁵ Tamtéž

¹³⁶ Tamtéž

Schmeykal jako první požadoval zákonné uznání německého jazyka jako státní řeči. Na základě jeho vystupování věděl, že je potřeba zachovat jednotu a shodu mezi německými Čechy. Vyjádřením veřejného poděkování za jeho činnost bylo to, že mnohá náměstí a ulice v česko-německých městech byla pojmenována jeho jménem. S podporou německých místních občanů mu byl v městském parku v České Lípě 16. července 1899 odhalen pomník. Na podstavci byla vyryta jeho slova a to „Němci v Čechách, buďte jednotní a silní.“ a „Němci jsme a Němci chceme zůstat.“ V České Lípě byla také 1. září 1895 na Schmeykalův rodný dům umístěna tabulka s nápisem „V tomto domě se dne 3. prosince 1826 narodil nezapomenutelný vůdce Němců v Čechách, Dr. Franz Schmeykal, čestný občan a poslanec zemského sněmu z České Lípy. S neopomíjející vděčností věnováno rodným městem.“¹³⁷

Dr. Anton Schmeykal

Dr. Anton Schmeykal se narodil 11. září 1800 v České Lípě a zemřel tamtéž dne 5. května 1868. Jeho ženou byla dcera Českolipského advokáta a výrobce kartonů Dr. Wenzela Kirchberga. Schmeykal působil v letech 1857 – 1868 jako notář českolipského soudního okresu, spadajícího pod českolipsko-libereckou notářskou komoru.¹³⁸

Ignác Hauschild

Doktor advokacie a poslední směnečný notář v Praze. Narodil se 19. listopadu v České Lípě. V Praze vystudoval gymnázium a následně práva. V roce 1848 byl zvolen nejen do Národního výboru, ale také do říšského sněmu za okres Vysoké Mýto. Od roku 1848 pracoval v Praze také jako advokát a směnečný notář. V celém svém životě se hodně společensky a politicky angažoval. Do sboru obec. starších byl zvolen roku 1861 a za město Hradec Králové byl zvolen do sněmu. Poté následovala

---

¹³⁷ Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě, rozhovor s Mgr. Ladislavem Smejkalem

¹³⁸ Tamtéž

rada říšská. Netrvalo dlouho a v roce 1862 složil říšský mandát a stal se radním. Zemřel 3. listopadu v Meraně.¹³⁹

---

¹³⁹ NAVRÁTIL, Michal, *Almanach československých právníků*. v Kroměříži, 1930.

Závěr

Ať už se mluví o právnickém stavu nebo právnických profesích, vždy tyto pojmy patřily a patří k sobě. Právníci, kteří jsou advokáty, soudci nebo notáři, patří svým odborným vzděláním k určitému stavu. Ne vždy na tom byly tyto právníkové profese stejně. Právě notáři začínali jako písaři, když zapisovali různá soudní jednání, vytvářeli tzv. notářské instrumenty, museli mít určité znalosti práva a velmi dlouho trvalo, než byli rovnocennými partnery ostatním právnickým profesím. V českých zemích se notářství dostalo do podvědomí společnosti díky Itálii a římskému právu, které se vyvíjelo se různých vlnách. Vliv mělo i německé právo, které bylo ovlivněno mnohem dříve římským právem než české.

K největšímu rozkvětu notářství došlo v době Karla IV, který provedl úpravu notářství.

Postupem času došlo k různým omezováním notářské činnosti, funkce notářů zastávali lidé, kteří neměli prakticky žádné právníkové vzdělání, a proto je v této práci popisována složitá situace notářů od starověku po období do začátku druhé světové války. Část diplomové práce se zabývá notářským řádem, kdy k mírnému vývoji notářství začalo docházet právě roku 1850, kdy byl notářský řád vydán, a s potíženími se notářství začalo blýskat na lepší časy. I když byl notářský řád postupně pozměňován a v roce 1871 byly provedeny větší úpravy, notáři byli neustále v nevýhodě. O tom hovoří fakt, že právě notářský řád z roku 1871 platil až do období první republiky, takže nebyl celých padesát let pozměněn.

Během období první republiky platil pro notáře „*numerus clausus*“, což pro notáře znamenalo, že jejich počet a sídla byl přesně ustanoven ministerstvem spravedlnosti. Neméně důležitou kapitolou v této práci je vývoj notářství na Českolipsku a jeho významní představitelé. V popisovaném období byla na Českolipsku německá majorita, protože Česká Lípa leží v blízkosti německých hranic, takže obyvatelstvo tvořili převážně Němci. Česká menšina byla dosti často potlačována, především v jazykovém právu. Většina notářů byla německé národnosti, ale hrála velmi význačnou roli v notářství. Její představitelé se zajímali o život občanů, ale přesto česká menšina nebyla spokojena.

Tato práce měla poskytnout přehled, jak se vyvíjelo notářství nejen v Čechách, ale i na Českolipsku.

Resumé

This thesis deals with the development notary from 1848 to 1938 and the development of a notary in the Česká Lípa with its prominent leaders.

Notary institution can be observed even at the time of Rome, when people who have the education, they were hired as scribes. Gradually notary expanded into the world and through contacts with Italy, developed this institution in the Czech kingdom.

The greatest expansion of the notary, occurred during the time of Charles IV. Then notary gradually declined. In the mid-nineteenth century imperial order was adopted, according to which there were changes in the Notary.

In 1871, the notarial somewhat changed, but until the end of the monarchy in 1918, occurred no changes. After the establishment of the Czechoslovak state notaries tried to notary attracted considerable standing.

As for Česká Lípa notary, his representatives were mostly of German nationality. They still involved in social and political affairs.

Seznam použité literatury a pramenů

Knižní díla

BRÁZDA, Jiří – BÉBR, Richard – ŠIMEK, Pavel. *Notářství jeho vývoj, organizace a pravomoc*. Praha: Academia, 1976.

MALÝ, Karel. *České právo v minulosti*. 1. vyd. Praha: Orac, 1995. ISBN 80 - 85903 - 01 - 6

MALÝ, Karel. a kol. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 3. přeprac. vyd. Praha: Léges, 2010. ISBN 80 - 7201 - 045 - X

NAVRÁTIL, Michal, *Almanach československých právníků*. Praha: Kroměříž, 1930.

PANÁČEK, Jaroslav – SMEJKAL, Ladislav – VOJTÍŠKOVÁ, Marie. *Z dějin České Lípy*. Česká Lípa, 1999. ISBN 80 – 238 – 4113 – 0

PANÁČEK, Jaroslav – VOJTÍŠKOVÁ, Marie. *Česká Lípa*. Česká Lípa: Severočeské nakladatelství, 1976.

SCHELLEOVÁ, Ilona - SCHELLE, Karel. *Právní úprava notářství: historie a současnost*. 1. vyd. Brno: PF MU v Brně, 1995. ISBN 80 - 210 - 1157 - 2

SCHELLEOVÁ, Ilona. *Organizace notářství, soudnictví a advokacie*. Praha: Linde Praha a. s., 1997. ISBN 80 – 7201 – 051 – 4

SCHELLEOVÁ, Ilona. *Notářství*. Zlín: ŽIVA, v. o. s., 1994. ISBN 80 – 901745 – 1 – 5

SKŘEJPEK, Michal a kol.: *Právníkový stav a právníkové profese v minulosti*. Praha: Havlíček Brain Team, 2007. ISBN 80-903609-9-0

SOVADINA, Miloslav. *Správní vývoj okresu Česká Lípa od roku 1848 do roku 1990*. 1. vyd. Česká Lípa: Státní okresní archiv, 1998. ISBN 80 - 238 - 3843 - 1

ŠEDIVA, Václav. *Notářství dle práva rakouského, se stručnými dějinami notářství vůbec*. Turnov: Sluka a Jiránek, 1884.

URBAN, Otto. *Česká společnost 1848 – 1918*. Praha: Svoboda, 1982.

VOŠAHLÍKOVÁ, Pavla. *Formování české občanské společnosti ve druhé polovině 19. století a na počátku 20. století*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1993. ISBN 80 – 04 – 26141 – 8

Časopisecká díla

JINDŘICH, Miloslav. Notářství v českých zemích do roku 1949. *Ad Notam. Jubilejní číslo k 10. výročí obnovy notářství v ČR.*, 2003.

ČULÍK, Jaroslav. Notářstvo v uplynulém desetiletí. *Právnik*, 1928, roč. 67, č. 8.

Internetové prameny

O nás/Historie. [online]. Všehrad, spolek českých právníků. [cit. 16. únor 2013].

Dostupné na: <http://vsehrad.cz/cs/vsehrad/o-nas/>

Časopis právník/Historie časopisu. [online]. Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i. [cit.

16. únor 2013]. Dostupné na: <http://www.ilaw.cas.cz/index.php?page=61>

Ostatní prameny

Státní Okresní Archiv Česká Lípa

Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě, rozhovor s Mgr. Ladislavem Smejkalem

Seznam příloh

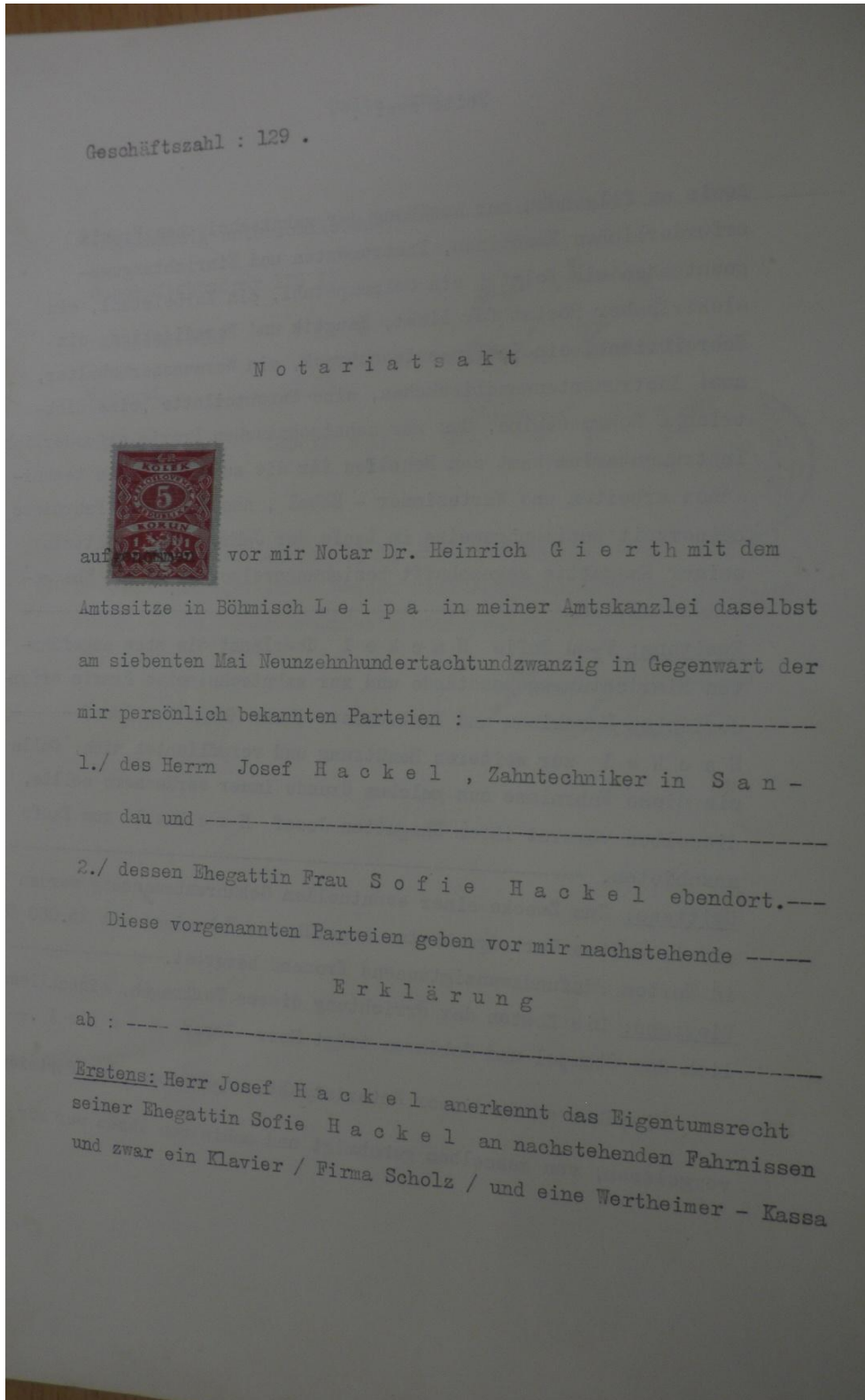
Příloha A – Notářská listina zhotovená Dr. Heinrichem Gierthem

Příloha B – Zápisy do notářských knih

(Zdroj: Státní Okresní Archiv Česká Lípa)

Přílohy

Příloha A - Notářská listina zhotovená Dr. Heinrichem Giertem

sowie an folgenden zur Ausübung der zahntechnischen Praxis erforderlichen Maschinen, Instrumenten und Einrichtungsgegenständen wie folgt : ein Oelpumpstuhl, ein Kurbelstuhl, ein elektrischer Rostat für Licht, Kaustik und Faradisation, ein Schreibtisch, ein Instrumentenschrank, ein Warmwasserbehälter, zwei Instrumentenwandtischchen, eine Waschtölette, eine elektrische Bohrmaschine, das zur zahntechnischen Praxis erforderliche Instrumentarium samt den Behelfen für die zahnärztlichen technischen Arbeiten und Wartezimmer - Möbel, nachdem diese Fahrnisse seinerzeit beziehungsweise im Laufe der Jahre aus den Mitteln seiner Ehegattin angeschafft beziehungsweise mit in die Ehe gebracht wurden.-----

Zweitens: Frau Sofie H a c k e l überlässt die oben angeführten Einrichtungsgegenstände und zur zahntechnischen Praxis erforderlichen Maschinen und Instrumente ihrem Ehegatten Josef----- H a c k e l zur weiteren Benützung und verpflichtet sich, falls sie diese Fahrnisse aus welchem Grunde immer veräußern sollte, dieselben vorerst ihrem Ehegatten Josef H a c k e l zum Kaufe anzubieten. -----

Drittens: Zum Zwecke einer eventuellen Gebührenbemessung werden die im ersten Vertragsabsatze angeführten Fahrnisse mit 25.000 K^ö in Worten Fünfundzwanzigtausend Kronen^ö bewertet.-----

Viertens: Die Kosten der Errichtung dieses Vertrages, einschliesslich der Stempel und Gebühren trägt Herr Josef H a c k e l.--

Hierüber wurde dieser Notariatsakt aufgenommen, den Parteien vorgelesen, von denselben genehmigt und schin von ihnen vor mir

eigenhändig unterschrieben .-----

Geschäftshonorar 126 Kč
Schreibgebühr 7 Kč 50 h
Stempel 5 Kč
zusammen 138 Kč 50 h

Josef Hadeck
Sophie Huckel

Jindřich Gierth
Notar

Die erste Ausfertigung an Frau Sophie Hackel,
Zahntechnikersgattin in Sandau hinausgegeben. Böhmisches Leipa, am
siebenten Mai Neunzehnhundertachtundzwanzig.-----

Jindřich Gierth
Notar

Berni úřady České Lipě
čís: 10. V. 1928 +
P. F. 1538 / 28
V. V. 1928

Bestätigung!

Vom Steueramt Böhmisches -Leipa wird bestätigt, dass
Herr Notar Dr. Heinrich Gierth in Böhmisches -Leipa von
dem bei ihm am 7. Mai.....1928 unter G. L. 328.
errichteten Notariatsakte am heutigen Tage eine be-
glaubigte Abschrift unter P. F. R..... zur Gebüh-
renbemessung vorgelegt hat.

Steueramt Böhmisches -Leipa, am 8. Mai 1928..

Příloha B - Zápisy do notářských knih

4.	5./8. 29	<u>Winkler August, Landw.</u> ort in Nieder-Lichtenwalde <u>Müller Josef</u> <u>Müller Annem.</u>	20 Hk. Humpel Kaufvertrag über 3.500 Hk. ob der Realität No 155 in N. Lichtenwalde über No 2. 723/11, 744/10, 744/7, 1326/11, 744/13, 744/14 in B. Z. 2. 11 des Grundbuchs in Kreutz-Lichtenwalde 5 3/4 Humpel	10 Hk. Leg. Gf.
5.	6./8. 29	<u>Glaue Anton, Schenke</u> in Lamsdorf, No 123 bei D. Gald	5 3/4 Humpel Erbteilung hinsichtlich des Wohnung- rechtes an Grundstücken des Anton Glaue von in Lamsdorf, No 123 B. Z. 128 Grundbuchs Lamsd.	10 Hk. Leg. Gf.
6.	8./8. 29	<u>Hoffmann Karl, Maurer</u> in Lamsdorf No 311/1	Rangordnungsbescheid vom 8. 8. 29 über 3000 Hk. ob der Realität No 311/1. 5 Hk. Humpel	7 3/4 Leg. Gf.
7.	9./8. 29	<u>Pechter Josef, Bäcker.</u> Lamsdorf in Nieder-Lichten- walde No 55	Erbteilung über 1.000 Hk. ob der Realität No 55 in N. Lichtenwalde B. Z. 55 für eine Erbteilung über 1.000 Hk. ob der Realität No 108 B. Z. 108 N. Lichtenwalde	5 3/4 Humpel 7 3/4 Leg. Gf. 5 3/4 Humpel 6 3/4 Hk.

935.	3./11. 32.	<u>Bendel Reinhard u.</u> Marie unter Beirn 3.000 Hk. 3056. Humpel: balant in Lamsdorf was on Schallg.vornach.	Leg. Seb. s. Humpel:
936.	3./11. 32.	<u>Kaufmann Marie, Wirtin</u> Leg. auf <u>Kaufvertrag</u> über in O. Lichtenwalde 75.000 Hk. ob der Realität der M. 3 <u>Kaufmann Heinrich</u> , S. 2. 3. d. Erb. f. O. Lichtenwalde Hohändler über 5 Hk. Humpel: S. R. P. 551 da.	Leg. Seb. s. Humpel: Leg. Seb. s. Humpel:
937.	7./11. 32.	<u>Wünsche Franz, Landw.</u> Leg. auf <u>Erbteilung</u> über mit Humarodorf 9.500 Hk. ob der Realität in Kleinquien <u>Sinker Anna, Kleinw.</u> B. Z. 105 Erb. f. Kleinquien M. 4 100 Hk. Humpel: <u>Kunte Marie, Kleinquien</u> 110 <u>Pohl Marie, Kleinquien</u> M. 2.	Leg. Seb. s. Humpel: Leg. Seb. s. Humpel: